

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunstide õppekava

Tantsukunst

Merlin Veilberg

TANTSUÕPE VEEBIS

Tantsuõpetaja lõputöö

Juhendaja: Ele Viskus, MA

Kaitsmisele lubatud:.....

(juhendaja allkiri)

Viljandi 2021

SISUKORD

Sissejuhatus	2
1. Tantsuõpetus enne distantsoõpet	5
1.1 Tantsuõppe kirjeldus	5
1.2 Klassikaline tunni ülesehitus	6
1.3 Õpetaja tagasiside	7
1.4 Partneritöö tunnis	9
1.5 Ruumispetsiifika	10
1.6 Erinevad tasemed tantsuõppes	12
2. Tantsuõpetus veebiõppes	15
2.1 Veebiõpe	16
2.2 Esimene laine	17
2.3 Teine laine	20
2.4 Veebiõppe probleemid tantsuõpetuses	23
2.4.1 Tehnilised probleemid	24
2.4.2 Motivatsiooni probleem	25
2.4.3 Ruumi probleem	26
2.4.5 Tunni ettevalmistamine ja sisu	27
2.5 Veebiõppe võimalused tantsuõpetuses	29
3. Klassikalise tantsuõppe ja distantsoõppe võrdlus	33
3.1 Veebitunni kirjeldus ja ülesehitus	33
3.2 Õpetaja tagasiside	35
3.3 Partneritöö veebitunnis	37
3.4 Ruumispetsiifika veebitunnis	39
3.5 Erinevad tasemed veebiõppes	40
4. Järeldused - kas, mida ja millisel tasemel veebis õpetada?	43
Kokkuvõte	47
Kasutatud kirjandus	50
Lisad	52
Lisa 1. Intervjuu küsimused	52
Summary	53

SISSEJUHATUS

Huviharidus- ja tegevus toimub ka eriolukorra ajal. Distsantsõppe ajal on keelatud huvihariduse toimumine sellises vormis, mis eeldab osaliste füüsilist kontakti. Õpingute järjepidevus on vajalik selleks, et jätkata õpinguid kuni olukord normaliseerub ning huvikool saab jätkata tavapärase õppega. (Eesti Huvikoolide Liit 2020)

Tartu linna kultuuriosakond viis läbi küsitluse Tartu erahuvikoolide ja huvitegevuse ühingute tegutsemise kohta eriolukorra ajal. Küsitluses selgus, et enam kui pooled ühingud jätkasid märtsi teisel poolel tegevust ja kolmandik kavatseb tegutseda ka aprillis. Optimistlikumad vastajad rõhutasid, et eriolukord on andnud tõuke digivahendite kasutuselevõtuks. Virtuaaltunde näevad mitmed ühingud uue lahendusena, mida edaspidi püsivalt kasutusse võtta, sest koolinoortele online-tunnid meeldivad. Üks muusikavaldkonna esindaja ütles: „Näeme õpetajatena, kui palju areneb seoses e-õppega õpilaste vastutustunne. Lapsed on palju iseseisvamad ja alimad leidma vastuseid, lahendusi, et ennast ise aidata kogu õpiprotsessis.“ (Tartu Linnavalitsus 2020)

Tantsukoolid on loonud koduõppe lehekülgi, kus tantsuklasside kaupa jagatakse iganädalaselt õppevideosid ja juhiseid. Koorid viivad läbi proove internetikeskkonnas. Treenerid kasutavad võimalust teha videotreeninguid ja anda individuaalseid ülesandeid. Töökeskkondadena mainiti eri valdkondades ära Skype, Zoom, Sportlyzer, Google Hangouts Meet, Google Classroom, Stuudium jt. (Tartu Linnavalitsus 2020)

Käesoleva töö eesmärk on uurida veebiõppena toimuva tantsuõppe potentsiaali, kaardistada selle positiivsed (edasiviivad) ja negatiivsed (takistavad) küljed ning jõuda järeldusteni, mida

on võimalik veebi teel toimivas tantsuõppes arendada ning mida õpetada efektiivsemate tulemusteni jõudmiseks kontaktõppe vormis. Töö eesmärk on lisaks probleemide ja võimaluste kaardistamisele anda ülevaade tulevikus alustavale tantsuõpetajale/tantsustuudiale veebiõppe ja kontaktõppe osakaalu võimalikust suhtest tantsuõpetuses.

Töö koosneb neljast osast. Esimeses osas kirjeldan tantsuõpetuse avaldumist enne eriolukorda. Teises osas keskendun tantsuõpetuse avaldumisele veebiõppes, kirjeldan tantsuõpetust esimese ja teise viiruselaine vältel, toon välja veebiõppe positiivsed ja negatiivsed küljed. Kolmandas osas võrdlen tantsuõpetuse avaldumist kontaktõppe ja veebiõppe vormis. Lõpetuseks toon välja järeldused, kas ja mis vormis võiks veebiõppe kasutamist jätkata peale eriolukorda.

Töö peamised kolm uurimisküsimust on

1. Mida saab tantsuõppes veebi veel toimivas õppes arendada ning mida peaks kontaktõppe vormis arendama?
2. Millised on veebiõppe positiivsed (edasiviivad) ja negatiivsed (takistavad) küljed tantsuõppes?
3. Kuidas on tantsuõpetajate arvates tantsu õpetamine veebis arenenud eriolukorra väljakuulutamises (12. märts 2020) saati?

Sellest tulenevalt on töö uurimisprobleem uurida, milline on veebiõppe potentsiaal tantsuõppes.

Töö teemavalik tuli aktuaalsest viiruselevikust ja sotsiaalsest distantseerumisest. Kui kuulsin, et mitmed ettevõtted on peale viiruse esimest lainet (märts 2020) otsustanud jääda osaliselt või täielikult kodukontoris, sest see on ajasäästlik, mõistlik ja mugav, siis mõtlesin, kas ka tantsuõpe veebis võis sellise järelduseni jõuda - et mõned asjad toimivad veebis ka ja võib-olla isegi paremini. Olen teadlik, et mitmed tantsuõpetajad annavad tunde erinevates Eesti paikades ning peavad linnade vahel liikuma. Seetõttu arvasin, et äkki on veebiõpe selle probleemi lahenduseks ja tantsuõpetaja saab tunde anda sõltumatult asukohast, säästa raha, aega ja energiat.

Tantsuõpetaja lõputöös toetun põhiliselt neljale läbiviidud intervjuule tantsuõpetajatega, oma kogemusele ja erinevatele internetiallikatele. Intervjuus osalesid Krõõt Kiviste (Shaté Tantsukool), Eliisa Sirepuu (Eesti Tantsuagentuur), Helle Mari Toomel (Just Tantsukool) ja Kerli Relli (Tamsalu Kultuurimaja).

1. TANTSUÕPETUS ENNE DISTANTSÕPET

Selle peatüki eesmärk on kirjeldada kuidas on tantsuõpe siiani avaldunud. Kirjeldan tantsuõpet üldiselt. Toon välja klassikalise tunni ülesehituse. Kirjeldan õpetaja tagasisidet, partneritööd tunnis, ruumispetsiifikat ja erinevaid tasemeid tantsuõppes. Toetun põhiliselt enda kogemusele ülikoolis ja tantsukoolis JJ-Street.

1.1 Tantsuõppe kirjeldus

Selles alapeatükis kirjeldan klassikalise tantsuõppe avaldumist üldiselt. Klassikalise tantsuõppe all pean silmas kontaktunde, kus õpetaja ja õpilased viibivad ühes ruumis (tantsusaalis).

Tänapäevase tantsuhariduse eesmärk on õpilase kehateadlikkuse, loomingulise mõtlemise ning tantsuliste võimete arendamine tantsimise, tantsu vaatamise ja tantsust rääkimise kaudu. Need tantsuõpetuse koostisosad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses. Tantsuõpetuse keskseks ülesandeks on toetada õpilase ealist arengut praktilise õppe kaudu, mis haarab nii keha kui vaimu (Eesti üldhariduskoolide tantsuõpetuse..., 2010, viidatud Sööt 2010, lk 7).

Tants on sotsiaalne tegevus, kus tantsija suhtleb õpetaja, kaasõpilaste ja ruumiga. Tundides tegeletakse koreograafiate, kombinatsioonide ja jadade õppimisega. Koreograafiad sisaldavad mitmeid jooniseid ja paigutusi, kus tantsijad on ühes tervikus ja suhetes teiste tantsijatega. Tihti matkivad ja kopeerivad õpilased õpetajat või otsivad enda liikumiskeelt. Tundide eesmärk võib olla füüsilise võimekuse parandamine, loovuse arendamine, koreograafia

õppimine või tantsu loomine. Suur osa tantsuõppest toimub gruppides. Grupid on jagatud taseme ja/või vanuse järgi. Erineva tasemega gruppides tegeletakse erineva sisuga. Mitmete tantsukoolide ja -stuudio eesmärk on õppida tantse ja koreograafiaid, et nendega esineda (näiteks Koolitants või Tantsupidu). Paljudes stuudios on selleks moodustatud eraldi võistlusgrupid, kes keskenduvad võistluskavade õppimisele ja esitamisele.

1.2 Klassikaline tunni ülesehitus

Tavaliselt toimuvad tantsulise liikumise tunnid tantsusaalis. Õpetaja on paika pannud tunni ülesehituse ja sisu. Tunni ülesehitus on iga õpetaja enda valik, kuid siiski on välja kujunenud traditsiooniline struktuur. Seda võib järgida, kuid ei ole kohustuslik. Õpetaja on õpilaste ees nii, et kõik õpilased näevad ja kuulevad õpetajat.

Tunni ülesehitus Annika Viibus näitel.

Annika Viibus kirjutab, et tegelikult ei ole reeglit, milline tund peab ülesehituselt olema ja iga õpetaja saab leida endale enim sobiva variandi. Kuid ta toob välja, et on kaks osa, mis peaksid kindlasti tundi kuuluma: soojendus ja ettevalmistus eelseisvaks tunniks ning venitus ja lõdvestus tunni viimase osana. Ta arvab, et vahepealsete osade omavaheline kombineerimine sõltub sellest, mida õpetaja soovib saavutada, ning ka lihtsalt päevast. Iga kord ei toimi see, mis on ettevalmistatud. Ehk alati tuleb jääda paindlikuks ning olla valmis muudatusteks. (Viibus 2018, lk 47)

Viibus pakub välja osad, millest tavatund võiks koosneda, ning nende umbkaudse pikkuse ja järjekorra (ühe tantsutunni pikkuseks arvestab ta kaks akadeemilist tundi).

1. Ettevalmistus ja soojendus (~10 minutit)
2. Lihasjõudu tugevdavad ja toonust andvad harjutused (~5 minutit)
3. Tantsutehnika (~30 minutit)
4. Loov- ja/või grupitöö (~10 minutit)
5. Koreograafia ja kompositsioon (~20 minutit)
6. Venitus ja lõdvestus (~10 minutit)

Välja jättis ta vestluse osa, mida ta ise püüab aina enam kasutusele võtta, sest vestlus on see osa tunnist, kus õpilastega tekib diskussioon või analüüs teatud tantsuteemal. (samas, lk 47)

Tantsulise liikumise tunni ülesehitus Anu Söödi loovtantsu näitel. (Sööt & Kapper & Purje & Keres 2012, lk 41)

1. Elemendi esitus/sissejuhatus - arutletakse tantsuelemendi ja mõiste üle, milles see väljendub. Näiteks tasakaal: mis ja kus näed elus/looduses/muudes valdkondades tasakaalu-tasakaalutust?
2. Uurimine, katsetamine - õpetaja küsimuste kaudu suunatakse õpilasi katsetama tunni keskmes oleva tantsuelemendiga - leia kujusid, kus sinu keha on tasakaalus, ühe, kahe, kolme... kümne toetuspunktiga põrandal.
3. Vormi loomine - uuritud elemendi etüüdiks/tantsuks vormistamine üksi, paaris, grupis. Näiteks leidke grupiga kolm erinevat kuju/skulptuuri, kus grupi kuju on tasakaalus, samal ajal teineteisele toetudes (üksinda samas kujus ei oleks võimalik tasakaalus olla).
4. Mahajahutamine/väljajuhatus - tunni lõpetus, kus saab kasutada käsitletud tantsuelementi. Näiteks leia koht põrandal ning luba oma kehal olla sisemiselt ja väliselt tasakaalus.

Üldiselt on tunnid üles ehitatud järgmiselt: sissejuhatus, uue teema uurimine, uuritud materjali vormi seadmine ning mahajahtumine ja tunni kokkuvõtmine. Tunni ülesehitus võib muutuda vastavalt tunni sisule ja eesmärkidele.

1.3 Õpetaja tagasiside

Õpetajal on tunnis erinevaid ülesandeid ja rolle. Eelkõige tuleb õpilasi jälgida, tagasisidet anda ja korrigeerida. Õpetajal, kes on õpilastega ühes ruumis, on võimalus ruumis ringi liikudes erinevaid õpilasi ja nende kehasid erinevate nurkade alt näha. See annab parema võimaluse õpilaste tegevust korrigeerida nii füüsiliselt kui suuliselt.

Tantsuõpetaja vabadus ruumis ringi liikuda annab talle võimaluse näha igat tantsijat ja talle tagasisidet anda. Õpetaja saab vaadata liikumist selja tagant ning märgata hoopis erinevaid aspekte. Tihti on ruumis palju õpilasi ning kui õpetaja on ruumi ees, siis ei näe ta tagumise rea õpilasi, selleks on tal võimalus ruumis liikuda ja neid paremini näha. Lisaks toob õpetaja ringi liikumine mingisuguse uue keha teadvustamise ja kõrgema tähelepanu tantsijatele.

Kultuuriakadeemia tantsukunsti õppekavas on üheks kohustuslikuks aineks ballett. Balletitunnis oli meid vähe (5), kuid õpetaja liikus palju ringi. Ta jälgis meid erinevatest nurkadest ning see pani mind rohkem enda kehahoiakule keskenduma. Näiteks kui õpetaja oli selja taga teadvustasin rohkem oma keha tagumist poolt. Pöörasin kohe tähelepanu seljalihaste tööle ja kaelale, mille muidu tihti ära unustasin. Õpetaja tähelepanu ja pilk oli motiveeriv. Samuti saab õpetaja liikuda õpilase juurde ja anda talle tagasisidet individuaalselt ilma teisi segamata. Teised õpilased ei lase end häirida ning jätkavad liikumist.

Tantsuõpetaja ülesanne on tervet ruumi hallata. Ühe juhendatava grupi suurus võib olla umbes 10-20 tantsijat. Grupi suurus sõltub kindlasti ruumi suurusest, tantsustiilist ja õpetaja eelistusest. Õpetaja valik on määrata oma grupile osalejate piirarv, sest silmas tuleb pidada, et õpetaja suudaks tähelepanu jagada kõigi õpilaste vahel. Kui õpilased on ühes ruumis tekib õpetajal terviklik pilt ning ta suudab märgata tervet ruumi. Mida vähem õpilasi ühes tunnis, seda rohkem saab õpetaja keskenduda igale õpilasele eraldi.

Vahel on puudutades palju lihtsam korrekture teha, kui verbaalselt. Puudutades korrektuuride tegemine vajab aga õpetaja ja õpilase vahelist kokkulepet. Füüsiline tagasiside võib olla täpsem ja kiirem kui suuline. Füüsilist tagasiside andes kasutab õpetaja enamasti ka suulist tagasisidet, et seda rikastada.

Balleti tunnis osaledes panin tähele, et õpetaja andis tagasisidet väga individuaalselt. Õpilased olid tugipuu ääres ning õpetaja istus nende juurde maha ning näiteks *tendu*'d tehes õpetaja puudutades demonstreeris, kuidas jalalaba mööda põrandat liikuma peaks. Selline viis andis õpilasele võimaluse kogeda, seda tunnet, mida peaks harjutuse ajal tundma. Korrektuure oli kõige lihtsam teha füüsilise puudutuse teel ning õpilasena väga väärtustasin seda. Kuna kehatöö balletis on sedavõrd spetsiifiline, jääks verbaalne tagasiside üksi pinnapealseks. Õpetaja kasutas palju lihaste nimetusi ning minu teadmised (algajana) ei olnud

veel nii head, et oleksin ise osanud aru saada, millisest lihasest jutt ja kus see asub minu kehal. Seetõttu oli hea, kui õpetaja konkreetsest lihasest rääkides näitas seda ka õpilase keha peal. Harjutuste ajal õpetaja liikus saalis ning sageli oli mu keha tasakaalust veidi väljas ning õpetajal oli kõige mugavam puudutades suunata mind õigesse asendisse. Lisaks on see tihti ka kõige lihtsam ja kiirem viis tagasisidet anda.

Suur vastutus on õpetajal jälgida, et õpilased endale tunnis liiga ei teeks ja vigastaks. Tihti juhtuvad vigastused just venituste ajal, kui ülehinnatakse keha piire või venitatakse vales asendis. “Õpetajatele panen südamele korrigeerida laste väärasendeid venituse ajal. Harkistes või harkspagaadis pole näiteks tervislik lasta põlvi nii-öelda sisse vajuda, kuna see kahjustab meniskit ja tekitab mitmesuguseid muid probleeme. Pigem lasta harki vähemaks ja sirutada end seljast, pöörata vaagnat.” (Orula 2018, lk 20)

Õpetaja saab parema ülevaate õpilaste liikumisest, kui tal on vabadus õpilasi erinevate nurkade alt jälgida. Õpetaja saab anda tagasisidet korraga kogu grupile või individuaalselt teisi segamata. Õpetaja saab korrigeerida verbaalselt või füüsiliselt.

1.4 Partneritöö tunnis

Tihti on tants sotsiaalne ja füüsiline koostöö ning seda treenitakse muuhulgas ka partneritöö käigus. Partneriga koos töötades avastavad õpilased uusi viise liikumiseks - areneb füüsiline teadlikkus. Vahel on partner ka julgustuseks liikumisel, samuti tekitab emotsionaalset sidet. Teisega koos on lõbusam tegutseda. Koostöö partneriga arendab suhestumist ja suhtlemist teisega ning endaga.

Tiina Mölder kirjutas raamatus “Kaasaegne tantsupedagoogika”, et partneriga töötamise käigus kombatakse alati ka enda piire ning on võimalik palju teada saada just enda kohta. Lisaks märkis ta, et tantsija on osa grupist, tal on võimalus minna kaasa või teisi oma otsusega mõjutada. Alati ei pea kõike ise otsustama, saab ka koostöös teiste grupiliikmetega midagi ägedat luua. Mölder tõi välja, et õpetaja roll on näha, et õpilased üksteise arvamusi ära ei sööks ning kõigil peab olema võimalus anda oma panus. (2018, lk 175)

Partneriga (ja teiste õpilastega) ühes ruumis tegutsemine on eriline. Füüsilises koostöös õpitakse üksteisega arvestama. Tihti mõjub füüsiline puudutus ka teraapiliselt. Üksteisega kontaktis olles saades saab inspireeruda, teineteist mõjutada ja ühist kehakeelt leida. Koos tegutsemine on motiveeriv. Alguses võib kontakt olla hirmutav ja võõras, sellepärast tuleks alustada aeglaselt.

Kontaktimprovisatsiooni tunnis (Kultuuriakadeemias) oli minu esimene kokkupuude teadliku partneritööga. Alguses oli see võõras, kuid usaldus kursusekaaslaste vahel aitas kaasa. Tunnis tegelesime erinevate harjutustega. Õppisime kuidas kasutada kaaslaste keha liikumiseks, kuidas liikuda koos ja kuidas koos luua. Partneriga koostööd tehes märkas, et teise keha kasutades leidsin uusi võimalusi liikumiseks. Avastas, et võõraste reageerimisest, kuidas ma kohandun uue olukorraga, kuhu partner mind viib, kuidas ma reageerin partneri puudutusele ja kuidas ma reageerin puudutuse kadumisel. Oluline aspekt oli minu jaoks ka usaldus paarilisega, selleks vajasin harjumist. Eelkõige tundsin ebakindlalt oma keharaskust paarilisele usaldades.

Koos liikumine, suhtlemine ja loomine on hindamatu osa tantsu juures, sest tants on sotsiaalne ja füüsiline koostöö. Koos on lõbusam ja värskendavam. Tekib palju uusi ja huvitavaid olukordi ning tantsija arendab olukorraga kohanemise oskust. Partneritöö käigus leitakse uusi viise liikumiseks ja suhestumiseks. Üksteisest saadakse inspiratsiooni ja tõukeid.

1.5 Ruumispetsiifika

Tantsuklass on tavaliselt olnud avar peeglitega ruum. Üldiselt on vaja, et ruum oleks suur, sest erinevatele tantsustiilidele on omane suur liikumine saalis või üle saali. Lisaks vajavad väiksemad lapsed enda väljaelamiseks ruumi joosta ja mängida. Avarus ja avatud ruum, suurem ruumala, peeglite kasutamise võimalus jms on kriteeriumiteks paljude tantsustuudiodioks ruume soovivate inimeste otsingutel.

Õpetaja töökava näidises toovad autorid välja olulised nõuded ruumile, kus tantsutundi läbi viia. Tantsutunnid toimuvad soovituslikult spetsiaalselt sisustatud ruumis: tantsusaalis, kus on vetrud tantsupõrand, ventilatsioon, kaetavad peeglid, põrandapind 10x10 meetrit, puhas kõrgus 3,5 meetrit, heliisolatsioon, kaasaegne helitehnika, klaver või süntesaator, arvuti, projektor ja ekraan. (Sööt & Kapper & Purje, s.a)

Tantsusaalis tegutsevad tavaliselt suured grupid ning kõigil osalistel on vaja ära mahtuda ja ruumi liikumiseks. Ruum peaks olema suur, et oleks rohkem hapnikku, mida hingata. Mida rohkem inimesi saalis, seda suurem peaks ruum olema.

Kaasaegse tantsu tunnid (Kultuuriakadeemias) toimusid meil lisaks Kultuuriakadeemia tantsuklassidele ja ruumidele ka Viljandi Sakala keskuse tantsusaalis, sest liikumiseks oli rohkem ruumi vaja. Sakala keskuse saal on suurem, kui tantsusaalid Kultuuriakadeemias. Tunnis tegelesime põrandatehnikaga, kus liikusime ühest ruumi otsast teise, kuid isegi suures ruumis oli tunne, et see jäi liiga väikseks. Harjutust tehes oli mööda põrandat liikumine suur ning enne kui aru sain, olin teises ruumi otsas. Uute liikumismustriteni jõudmiseks ja liikumise arendamiseks on vajalik kordamine ja jätkamine, mida võimaldab suur ruum, kus saab ühte ja sama liigutust või jada mitu korda ilma takistusteta teha. Loovtantsu tunnis oli huvitav leida liikumisviise ka väiksemas tantsuklassis, kuid suurem tantsuklass seda võimalust ei pruugi pärssida. Seega sõltub ruumivajadus väga palju ka liikumise iseloomust ja stiilist.

Põrandatehnika tunnis sain aru põranda materjali olulisusest. Põrandatehnikat tegime puitparketil, kus oli hea liikuda piisava libeduse pärast. Hea oli teha erinevaid *slide*'e ja *swing*'e. Põrandatehnikat tantsuklassi tantsupõrandal tehes, tundsin, et põrand takistab liikumise sujuvust. Mõne teise stiili või liikumise juures on tantsupõrand parim põrandakate, et vältida libisemist ja/või kukkumist.

Hea ja sobilik põrand on aga ükskõik, millise liikumise ja stiili puhul väga oluline. Tantsida pole ohutu ükskõik millisel põrandal. Ajalehe Sakala artiklis "Huvikooli saali uus põrand säästab tantsijate jalgu" kirjutab autor, et Viljandi Huvikooli varasema põranda PVC-plaatide aluskiht oli ebaühtlane ning lastel oli lohkus põrandal keeruline tasakaalu säilitada. Huvikooli paigaldati spetsiaalne kahekordne puitpõrand, mis vetrudes hoiab tantsijate liigeseid põrutuste

eest. Väikeste tantsijate tervist säästab ka uus soojustus, mis ei lase külma ja niiskust ligi. (Mallene 2008)

Igale stiilile kohaselt on ruuminõuded erinevad. Balletis on vaja kasutada tugipuud, mis on tavaliselt tantsusaalides olemas. Tugipuu on väga oluline just algajatele ning see on seina külge kinnitatud. Lisaks on tähtsal kohal ka peeglite olemasolu. Balletis on oluline, et tantsija näeb end peeglist, et teha kehaasendis korrekture. Lisaks on hea jälgida peeglist teiste tantsijatega sünkroonis olemist. Tänavatantsustiili tundides on vajalikud suured matid, et harjutada ohutult trikke ja hüppeid. Stepp-tantsus on vaja tugevat põrandat.

Enamuses tantsutundides kasutatakse muusikat, sellepärast on vajalik, et tantsusaalis oleks hea muusikasüsteem ja helikvaliteet. Mõne tantsusaali lakke on paigaldatud ka akustilised heliplaadid, mis summutavad kaja suures ruumis. See võimaldab tantsijatel kuulda selgemalt ja juhendada muusikast täpsemalt.

Tantsusaalis on väga spetsiifilised ning igas mõõdus ja ruumilahendustega ruumid ei pruugi üldse tantsutundideks sobida. Igal tantsustiilil on ruumile erinevad nõudmised.

1.5 Erinevad tasemed tantsuõppes

Tantsutundides on grupid jagatud kas taseme ja/või vanuse järgi. Mõnes tantsustuudios või -koolis on eraldi ka võistlusgrupid. Tantsutrenni sisu ja eesmärgid olenevad vanuses ja tasemest.

Algajate tundides tegeletakse tantsu(stiili) tundmaõppimisega ja baaselementidega, edasijõudnud seevastu on juba valmis improviseerima ja ise tantsu looma.

Siinkohal kirjeldan oma kogemust ja tantsijate grupeerumist tantsukoolis JJ-Street. Tantsukooliga liitudes alustasin algajate *House* stiili grupis Tartus. Algajate grupis tegeleti põhisammude õppimisega ja jadade koostamise, julgemad õpilased tegelesid natuke ka

freestyle'iga. Põhisamme harjutati terve aasta vältel ning ülesandeks oli nendega ka kodus tegeleda.

Pool aastat hiljem liitusin treeneri soovitusel ka keskastme grupiga, sest treener arvas, et seal arenen kiiremini. Keskastme grupis keskenduti põhiliselt *freestyle*'ile, kuid harjutati ka keerukamat koreograafiat. Teisel aastal jätkasin tantsimist juba täiskohaga keskastme grupis. Erinevalt algajate grupist keskenduti keskastmes rohkem võistluskava koreograafia õppimisele, sest plaanis oli osaleda Koolitantsul. Keskastme grupis oli tunda rohkem individuaalset lähenemist. Treener jättis meile iganädalaseks ülesandeks saata oma *freestyle*'ist, millele treener tagasisidet andis. Keskastme trennides tehniliselt keerulisemat koreograafiat õppides, ei kasutanud me enam vaid põhisamme, vaid nende variatsioone ning samuti oli ka tempo palju kiirem. Trennides keskenduti pigem koreograafilise materjali omandamisele, tehnilisele korrektsusele ja puhtusele treener aega ei kulutanud, vaid õpilase ülesanne oli peale trenni tehnikat lihvida.

Edasijõudnute grupiga ma liituda ei jõudnud, sest astusin Kultuuriakadeemiasse ning Viljandis oli vähese huvi tõttu avatud ainult algajate grupp, millega ma ka liitusin Tartus edasijõudnute grupis tegeleti palju tantsija artistlikkuse ja veel rohkem *freestyle*'i ehk improviseerimisega. Lisaks treenitakse tehnikat ja füüsilist võimekust ning õpitakse veel keerulisemaid koreograafiaid. Tantsukoolis on avatud ka eliidi grupp, kuhu kuuluvad kõige andekamad ja tehniliselt võimekad tantsijad.

Viljandi algajate grupis lõpetasin tantsimise, sest mind häiris sealsete liikmete liialt varieeruv vanuste vahe. Olin grupis kõige vanem (19), kuid kõige noorem oli umbes 11. Kuna minuvanuseid rohkem ei olnud, ei saanud ma ka üksi gruppi moodustada. Tundsin trennides, et tase oli minu jaoks liiga madal. Kuna grupis ei olnud palju eakaaslasi, siis tundsin end grupis võõrana - ei tekkinud ühtset grupitunnet. Sellepärast jaotataksegi tantsijad gruppidesse enamasti vanuse järgi, sest nii saavutatakse enam-vähem ühtlane tase. Tartu algajate ja keskastme grupis olid tantsijate vanused üsna sarnased.

Keskastme grupp Tartus oli ühtlasi ka võistlusgrupp. Vähemalt ühe kahest trennist nädalas pühendasime võistluskava õppimisele ja lihvimisele. Kuna kõigi jaoks oli võistlustel hea tulemus saavutamine oluline, siis pingutati väga kõvasti.

Gruppidesse korrapäraselt jaotumine on tähtis, sest kõik tantsijad peavad saama võimaluse areneda neile sobilikus tempos. Algajad tegelevad stiili tundmaõppimise ja põhisammudega. Keskaste tegeleb põhisammude variatsioonide, keerukamate koreograafiate õppimisega ja improvisatsiooniga. Edasijõudnud lihvivad tehnikat, improviseerivad ja omandavad veel tehnilisemaid koreograafiaid.

Algajad vajavad tavaliselt rohkem õpetaja tagasisidet ja väärtustavad ühes ruumis õppimist, sest üksteise matkimine toetab põhisammude omandamist. Teiselt poolt võivad algajad vähem ruumi vajada, sest põhisammude õppimine ei nõua suurt ruumi. Algaja vajab partneritöös kontakti, et füüsilise kontakti kvaliteetidest aru saada.

Edasijõudnud on iseseisvamad ja õpetaja võib pigem olla vaataja rollis ning anda vähem tagasisidet. Lisaks ei pruugi edasijõudnud vajada ühes ruumis tegutsemist, sest keskendutakse rohkem enda liikumiskeele otsimisele. Teiselt poolt vajavad edasijõudnud keeruliste koreograafiate õppimiseks rohkem ruumi. Edasijõudnud suudavad partneritööd teha ka elutute objektidega.

2. TANTSUÕPETUS VEEBIÕPPES

Antud peatükis uurin tantsuõppe väljendumist veebiõppes (keskendun huviharidusele). Kirjeldan sundolukorda esimeses viiruselaines (märts 2020) ja arengut ning kohanemist teises viiruselaines (märts 2021). Toon välja veebiõppe probleemid ja võimalused.

Toetun põhiliselt läbiviidud intervjuudele nelja tantsuõpetajaga, Laura Pampa (2020) õpetaja lõputöö “Tantsuõpetajate kogemused ja hinnangud distantsõppele tantsuhariduses” raames läbi viidud küsitlusele ning Helle Mari Toomeli artiklile (2021) ”Tantsu õpetamisest koroonajaal”, mis ilmus Tantsukuukirjas.

Zoomi vahendusel viisin läbi intervjuu nelja tantsuõpetajaga, et uurida erineva tausta ja suurusega tantsukoolide või -stuudiote õpetajate kogemust veebiõppes. Intervjuus osalesid Krõõt Kiviste (Shaté Tantsukool), Eliisa Sirelpuu (Eesti Tantsuagentuur), Helle Mari Toomel (Just Tantsukool) ja Kerli Relli (Tamsalu Kultuurimaja). Intervjuu küsimused on välja toodud lisas 1.

Kasutasin mugavusvalimit, mille puhul lähtutakse „lihtsa kättesaadavuse, leitavuse ja uuritavate koostöövalmiduse põhimõttest” (Õunapuu 2014, lk 142).

Valimi moodustavad neli erineva suurusega tantsukooli õpetajat. Soovisin, et intervjuudes kajastuks suuremate ja väiksemate tantsukoolide õpetajate kogemuse vahe. Sellepärast valisin kaks suurema tantsukooli õpetajat (Eliisa Sirelpuu ja Krõõt Kiviste) ning kaks väiksema tantsukooli õpetajat (Helle Mari Toomel ja Kerli Relli).

Kiviste tegi ettekande veebiseminaril “Huviharidus ja distantsõpe”, kus kirjeldati Shaté Tantsukooli kogemust distantsõppes ja demonstreeriti tehnilisi võimalusi. Soovisin kaasata intervjuusse suuremat tantsukooli, kellel on suurem tehnilised võimalused veebiõppe läbiviimiseks. Rellit (enda endist treenerit) otsustasin intervjuuerida, sest teadsin, et ta oli veebiõppest loobunud ja soovisin väga väikese koha tantsuõpetaja vaatenurka kaasata. Sirelpuu kogemus huvitas mind, sest ETA Tantsukool on suurem kool ja on rohkem võimalusi veebiõppeks. Toomeli vaatenurk huvitas mind, sest tema õpetab väiksemas tantsukoolis ja Tantsukuukirja artiklist kajastus tema demotiveeriv kogemus.

2.1 Veebiõpe

“Distsantsõpe ehk kaugõpe on õppevorm, kus õppijad ja õpetajad on füüsiliselt üksteisest eraldatud.” (Distsantsõpe 2021) Distsantsõppe ehk kaugõppe alla liigitub veebiõpe. “Veebipõhine õpe on õppetöö, mis viiakse läbi internetipõhises õpikeskkonnas.” (Hariduse Infotehnoloogia SA). Veebiõpe toimub täielikult veebipõhise kaugõppena. (Distsantsõpe 2021)

E-õpe on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) kaasabil toimuv õppetegevus, mis toimub nii klassiruumis kui ka väljaspool klassiruumi või ametlikku õppetundi. E-õppe läbiviimiseks kasutatakse IKT vahendeid (arvuti, projektor jne), interneti, digitaalseid õppematerjale, kaugkoolituskeskkondi jms, mille eesmärk on tõsta õppe kvaliteeti ja efektiivsust tänu paremale juurdepääsule informatsioonile ja teenustele, paindlikumatele õppeviisidele, tõhusamale koostööle õppijate vahel ja uutele õpetamismeetoditele. (Hariduse Infotehnoloogia SA, *s.a.*)

Eriolukorra tõttu on videokõne rakenduste kasutus kordades suurenenud. Üheks populaarseimaks nende seast on Zoom (Veensalu 2020). Lisaks on kasutuses ka teised veebiplatvormid nagu Skype, Sportlyzer, Google Hangouts Meet, Google Classroom ja Stuudium (Tartu Linnavalitsus 2020).

Kuna veebiõpe liigitub distantsõppe ehk kaugõppe alla, siis kasutan järgmistes peatükkides läbivalt ka sõna distantsõpe sõltuvalt allikatest. Veebiõppena mõistan antud töös reaalajas (sünkroonset) toimuvat tundi videosilla abil, mitte ettesalvestatud tundi või individuaalseid ülesandeid, mis antakse veebi teel.

2.2 Esimene laine

12. märtsil 2020 kuulutas valitsus seoses koroonaviiruse pandeemilise levikuga maailmas ja viiruse tõenäolise Eesti-sisese leviku laienemisega riigis välja eriolukorra. 16. märtsist tuli koolides peatada tavapärane õppetöö ning viia see üle kaug- ja koduõppevormile, samuti tuli peatada huvihariduse andmine. (Valitsus kuulutas Eestis välja eriolukorra... 2020)

Kuna esimene viiruselaine (märts 2020) oli ootamatu, ei olnud keegi valmis distantsõppeks. Tantsuõpetajad pidid kiiresti olukorraga kohanema ja leiutama viise, kuidas tantsuõpetust edasi anda.

“Sisenen tantsuklassi, võtan seljakotist läpaka, lükkan juhtme seina, avan kaane, login sisse, panen aux'i järele ja Zoom/Google Meet/FaceTime, *let's go!* Tähendab, mitte *let's go*, vaid “Hallo, kas mind on kuulda?” (Toomel 2021).

Toomel (2021) kirjutab:

Peale eriolukorra väljakuulutamist 2020. aasta kevadel läks tantsutundidega veebikeskkondadesse kolimine tegelikult üsna lihtsalt. Kõik olid kodus ja kõigil oli kitsas. Pealegi oli tekkinud situatsioon nii uus, et ei osanudki muud teha kui käsi laiutada ja leppida. Kuigi tundide ettevalmistusele kulus ebaproportsionaalselt palju aega ja energiat – live-tundide ettevalmistus, tunnikonspektide koostamine ning harjutuste filmimine ja üleslaadimine –, oli see hea põhjus enda harjutusvaramu organiseerimiseks, salvestamiseks ja laiendamiseks.

Laura Pampa viis tantsuõpetaja lõputöö raames läbi uuringu eesti tantsuõpetajate seas, kes viisid kehtestatud eriolukorras (esimene laine) läbi tantsutunde distantsõppe vormis.

Vastustest tuli välja, et loobuti tantsutundide läbiviimisest eelkooli- ja algklassiealiste õpilastega, sest nooremate laste puhul selgus, et tantsuõpe distantsõppe vormis ei ole jätkusuutlik ega täida oma eesmärki. Õpetaja võib täita enda ülesannet ja ehitada tunnid üles selliselt, et need oleksid võimalikult kaasahaaravad, kuid nii noorte õpilaste puhul on vähetõenäoline, et toimuks tundide sisu omandamine ning sellel põhinev areng. (Pampa 2020, lk 31)

Enamik tantsuõpetajatest tundsid, et nende töömaht oli distantsõppele üleminekuga suurem kui enne. Isegi, kui lõpetati osade gruppide juhendamine, kasvas õpetajate töömaht selle arvelt, et muutused toimusid nii õppemeetodites kui ka õppe sisus. (samas, lk 31)

Pampa tõi veel välja, et osad õpetajad loobusid distantsõppest mitmetel põhjustel. Näiteks õpilaste suur väljalangevus gruppides (tundides mitte osalemine ja ülesannete tegemata jätmine), õpetajapoolne motivatsiooni kadumine, eesmärkide, mille poole püüeldi, edasilükkumine (võistlused, esinemised), soov anda õpilastele võimalus keskenduda üldhariduskooli õppele. Distsantsõpe ei olnud selles formaadis jätkusuutlik ja oleks vajanud süvenenumat ja eesmärgipärasemat väljatöötamist. Vajalike tehnoloogiliste võimaluste puudumine õpilastel, tagasiside puudumine ja tundide ettevalmistamise suurenenud aja- ning energiakulu olid samuti tantsuõpetaja ametist loobumise põhjuseks. (samas, lk 17)

Esimese laine ajal kasvas tunnimaterjalis improvisatsiooniliste ja omaloominguliste ülesannete osakaal eriti nooremate tantsijate puhul, kellel oli raskusi koreograafia õppimisega nii eelsalvestatud kui ka veebipõhistes reaajas toimuvates tantsutundides. Samuti kasvas teoreetilise materjali osakaal. Enne pandeemiat ei olnud tunni jooksul aega teoreetiliste materjalidega töötada, kuid karantiinis oli suurem võimalus tegeleda tantsuanalüüsi (eneseanalüüs, videod, filmid, lavastused) ning tantsuajaloo ja tantsukunsti laiemate taustateadmiste arendamisega. Õpetajad tõid välja, et õpe muutus individuaalsemaks (nii positiivne kui ka negatiivne aspekt), kuid grupitunnetus ja ühine energia kadus. Tunnimaterjali loomisel pidi arvestama õpilaste kasutatava piiratud ruumiga ning sellega, et õpilased ei häiriks mitu korda nädalas oma naabreid (näiteks hüpped). Vahetu tagasiside andmine muutus keerulisemaks - individuaalset tagasisidet oli küll rohkem, kuid dialoog õpetaja ja õpilase vahel jäi harvemaks. (samas, lk 18-21)

Kuigi enamik õpetajaid omasid arvestatavat kogemust õpetajana, ei olnud neist suurel osal piisavat kogemust õppe läbiviimisel distantõppe ega veebipõhises õppevormis. (samas, lk 32)

Toomel nentis Tantsukuukirja artiklis “Tantsu õpetamisest koroonajaal”, et detsembri alguseks oli leppimine asendunud tüdimusega. Veebiõppel pole tema sõnul ühtegi lunastavat tegurit. Ta on tüdinud, et ei saa oma tööd korralikult teha, ta ei oska seda teha. Toomelil puuduvad tema sõnul nii tehnilised vahendid kui teadmised, et arendavat, kaasavat ja muuhulgas ka lõbusat veebitundi läbi viia. Tegelikult puudub ka motivatsioon. Ta ei hakanud tantsuõpetajaks, et saaks üksinda kaamera ees higistada. Ta hakkas tantsuõpetajaks, et teistega koos higistada. Talle ei meeldi, et peab pidevalt kontrollima, kas teda on piisavalt hästi näha ja kuulda. (Toomel 2021)

Nii tantsuõpetajatele kui ka õpilastele on oluline omavaheline kontakt ja sotsialiseerumine. Eriolukorra kehtestamisel olid mõlemad pooled eraldatud ning sotsialiseerumisest tunti puudust.

Toomeli kogemus veebiõppega kahvatub selle kõrval, mida kogevad õpilased. Jagatud toad ja arvutid, kuhjuvad koolitööd ning täielik vahelduse puudumine. Kuidas õpilased sellega hakkama saavad? Toomel arvab, et tantsutunnis ei käida selleks, et mõlemast jalast spagaat maha saada, vaid et sõpradega aega veeta, ennast arendada ja vabaks lasta, midagi koos teha, kuid ka selleks, et kodust välja saada ja põgeneda argistressist - kirjutuslaua ja voodi vahelisel ruutmeetril, keset kodust müra, ei ole seda võimalik teha. (samas 2021)

Tartus on eriolukorra ajaks täielikult oma töö peatanud ligikaudu neljandik erahuvihariduse ja -huvitegevuse pakkujatest. Põhjuseks on toodud, et töö on ette nähtud kontakttunnina ning seda eeldavad ka lapsevanemad. Lisaks ei saa kasutada tavapäraseid treeningpaiku ega luua silmast silma kohtumistel sündivat loomingulist väärtust. (Tartu Linnavalitsus 2020)

Toomel arvab, et kuigi praegune olukord ei pruugi kõikidele tantsukoolidele ja -õpetajatele sama laastavalt mõjuda, siis üldine väljavaade tulevikule on üsna armetu. Veebitunnid ei paku jätkusuutlikku lahendust tantsuhariduse toimimiseks ja arenguks. Samuti ei suuda tantsukoole

ülal pidada vähendatud õppemaksud. Sellistes tingimustes jõutakse olukorda, kus tantsuõpetajad ja ka pikaajaliselt tantsukoole juhtinud inimesed annavad alla. (samas 2021)

Relli märkis intervjuus, et lapsevanematele oli esimesel lainel e-õpe üle jõu käiv, sest üldhariduskoolid ja huvikoolid saatsid palju infot korraga ning vanemad löid huviharidusele pigem käega, et keskenduda lapse üldharidusele.

Pampa tööst tuli välja, et kui alguses esines distantsõppe osas elevus ning põnevus, siis aja möödudes see aina vaibus, motivatsioon langes ja tantsutunnid muutusid tüütuks kohustuseks. (Pampa 2020, lk 27)

Esimene laine oli kindlasti ootamatu ja kohanema pidi kiiresti, sest olukord oli uus nii õpetajatele, õpilastele kui ka lastevanematele. Enamik õpetajatest ei olnud piisavalt kogenud veebipõhises õppes ning suurenes ka nende töömaht. Kuigi õpe muutus individuaalsemaks, oli gruppides väljalangevus märkimisväärne.

2.3 Teine laine

Valitsus teatas, et alates 11. märtsist 2021 on avalikes siseruumides keelatud kõik järgnevad tegevused: sise- ja väliruumis sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe. Välitingimustes kogu huviharidus, huvitegevus, täiendkoolitus, täiendõpe, noorsootöö, sportimine ja treenimine on lubatud ainult 2+2 liikumisreeglit arvestades. See tähendab, et koos tohivad liikuda ja sportida maksimaalselt kaks inimest (arvesse läheb ka juhendaja) ning teistest inimestest tuleb hoida vähemalt kahemeetrist vahemaad. Piirang ei kehti koos liikuvatele peredele. (Eriolukorra veebileht 2020)

Viiruse teise laine (märts 2021) ajaks olid tantsukoolid juba kohanenud ning teadlikumalt veebiõpet korraldanud, kuid siiski esines probleeme.

Enne intervjuude läbiviimist eeldasin, et tantsuõpetajad näevad suurt arengut võrreldes 2020 aasta kevadega, kuid intervjuudest tuli välja, et õpetamisviisid on üsna sarnased eelmise kevadega ning pigem esineb tühimik ja motivatsioonilangus.

Relli, kes õpetab Tamsalu Kultuurimajas, täpsustas, et aastaga on jõudnud õpetaja ja õpilased keskkonnaga (Zoomiga) tutvuda ja harjuda. Tehnilised oskused on arenenud, kuid tunde ise paremini ei oskaks ta ette valmistada. Pigem tundub talle, et olukord on nii pikalt kestnud ja vahe eelmise aastaga nii pikk, et motivatsioon on õpilastel veelgi rohkem langenud, sest rutiin ja gruppitunnetus on kadunud ning kodune keskkond pole motiveeriv. Kontakttunnis motiveerivad õpilased üksteist - eriti rahvatantsu puhul, kus igal tantsijal on paariline, on motivatsioon tundi kohale tulla, et paarilist mitte alt vedada. Ta nentis, et võib-olla on 2021. aasta kevadel olukord parem, sest informatsiooni ja kodutööde hulk üldhariduskoolides on stabiliseerunud ja lastevanematel on rohkem jõudu aidata lapsel tegeleda tantsutrennidega (algklassides). Algklassi lapse motivatsiooni see kindlasti madaldab, kui lapsevanem suhtub huvihariduse veebiõppesse negatiivselt, sest lapsvanemal endal puuduvad jaks ja oskused sellega ümberkäimiseks. Kui lapsevanem on entusiastlik ja positiivne, on ka lapsel rohkem indu asjaga tegeleda. Vanemad õpilased olid piisavalt digipädevad, et veebitundides osaleda, sest igalühel on telefon ja kaamera olemas. Algklassilaste puhul olid vanemad üldiselt tunnis juures ja aitasid arvutit kasutada.

Toomel tõi välja, et 2021. aastal on ta asja rahulikumalt võtnud. Eelmine aasta tegeles ta palju materjali ettesalvestamise ja tunni ettevalmistamisega, mis võis aega võtta neli tundi. Sellel aastal aga keskendub ta veebitundidele, mis toimuvad kindlal kellaajal ning ei ole järelvaadatavad. Toomeli arvates on eelmise aastaga võrreldes toimunud taandareng, sest eelmine kevad oli entusiasmi rohkem ja suhtumine positiivsem. Ta ei näe, et olukord oleks paranenud. Kui eelmisel aastal üritas ta tundides teha natuke balletti ja kaasaegset tantsu, siis see aasta keskendub ta pigem lihasharjutustele ja üldfüüsilisele treeningule, mis on kergesti jälgitavad ja õpilasele turvalised. Kitsa ruumi tõttu ei ole võimalik suuremaid liikumisi ja jadasid harjutada. Olukord on Toomeli sõnul tavapärasemaks muutunud, enam ei ole suuri ootusi veebiõppele, sest ta ei hakanud tantsuõpetajaks, et veebis tantsuõpet läbi viia. Siiski usub ta, et suhe veebiõppega on individuaalne ja kindlasti on õpetajaid, kes suudavad tantsutrennid nii endale kui ka õpilastele lõbusaks muuta.

Ka Sirelpuu ei näe suurt arengut eelmise lainega võrreldes. Ei ole olnud võimalik õpetada süstemaatiliselt ainekava järgi, kuna tundides ei ole järjepidevalt sama grupp (õpilased ei käi igas tunnis kohal). Eelmise kevade õpetajate kõrgem motiveeritus on ajaga langenud, sest enda ja õpilaste motiveerimine võtab tohutult energiat Samuti jääb õpilasi iga tantsutunniga vähemaks - aprillikuu ilusad ilmad meelitavad lapsi pigem õue. Kontakt tundides tundis Sirelpuu, et ta saab palju energiat õpilastelt tagasi, kuid veebitundides seda ei tunne.

Kiviste (Shaté tantsukooli juhataja) ütleb, et ta on rohkem olnud rakkes e-õppe korraldamise, kui õpetamisega - õpetab nädalas kolm tundi - sellepärast räägib ta üldisemast pildist, mis on väga vajalik kontrastiks tantsuõpetajate vaatevinklile.

Kiviste ütles, et eelmine kevad esines rohkem tehnilisi probleeme. Näiteks muusika kasutamine veebitunnis - õpetaja hääl ja muusika ei jõua samaaegselt läbi Zoomi õpilaseni. Sellel kevadel ei ole see enam probleem olnud, kuna uued tehnilised võimalused on selle lahendanud. Enne eriolukorda toimus õpe gruppides ja õppekava järgi, nüüd on jäänud üks tund, kus õpilased on oma grupiga koos (n-õ klassijuhatajatund), aga ülejäänud tunnid muutusid teise lainega stiili- ja vanusepõhiseks. Õpilastel oli vabadus valida erinevate stiilide vahel - igal pühapäeval sai õpilane teha oma valikud, milliste tundidega ta järgmisel nädalal liitub. Shaté's viidi läbi ka rahuloluküsitlus õppekorralduse ja õppesisu osas, millest tuli välja, et õpilased on 2021. aasta õppekorraldusega palju rohkem rahul. Õpilastele meeldis, et tantsutunnid ei tundunud enam lisakohustusena, vaid tekkis suurem valikuvabadus. Umbes pooled õpilastest mainisid, et neile meeldivad videotunnid rohkem paindlikkuse tõttu teised aga eelistasid ja Zoomi tunde kindla kellaaja tõttu. Õpe muutus teisel lainel pehmemaks, individuaalsemaks ja lapsekeskseks.

Üks Shaté Tantsukooli õpilane kirjutas tagasisideküsitluses järgmiselt:

Mulle väga väga meeldib, et sel kevadel on suurem vabadus käia just nendes tundides, kus ise soovid. Nii on ka rohkem motivatsiooni. Mulle meeldib võrreldes eelmise aastaga, et praegu on pigem rohkem Zoomi tunde, mis jällegi annavad motivatsiooni rohkem ja trenni tegemise ajal ei pea nii palju keskenduma sellele, kas mu telefon ikka filmib õige nurga alt, et ma saaks oma trennivideo treenerile saata. Arvan, et selle aasta kevade distantsope on palju mõnusam, kui eelmine aasta.

Kiviste märkis, et eelmise aasta kevadel oli plaan muuta õpe teoreetilisemaks. Eesmärk oli keskenduda analüüsidele, esseedele, tantsuajaloole jms, kuid eelmisel kevadel sai paari nädalaga selgeks, et taoline muudatus oleks olnud vastupidine laste soovidele. Teades, et juba üldhariduskoolides suurenes iseseisvate kirjutamis- ja lugemisülesannete hulk, tahtsid õpilased vahelduseks lihtsalt tantsida, isegi, kui see on võimalik vaid ekraani vahendusel.

Õpilasteni jõudmiseks võeti Shaté Tantsukoolis kasutusele Stuudium, et lapsevanemal/õpilasel oleks info ühes kohas ja arusaadav. Algklassilastel peab tunni juures olema lapsevanem, kes tööd koordineerib ja last aitab. Paljudes peredes on aga mitu last ning lapsevanemal on töö kõrvalt raske kõike hoomata, seega osa lapsi jäid õppest eemale. Vanemad lapsed said iseseisvalt hakkama, kuna ka üldhariduskoolid kolisid Zoomi, olid lapsed sellega juba harjunud. Loobunud õpilastest väga suur osa oli mudilased ja see on Kiviste arvates ka arusaadav, sest veebiõpe ei ole põhjus, miks lapsevanemad on lapsed tantsukooli suunanud. Kodune õpe on koormav.

Eelmisel kevadel olid õpetajad rohkem stressis uute oludega kohanemise pärast. Nüüd on õpetajad olukorraga rohkem harjunud ja võtavad rahulikumalt. Tantsukooli juhina on Kiviste võtnud ülesandeks distantse ajal tiimi motiveerida ja eeskuju näidata positiivse suhtumisega. Üle nädala kohtub tantsukooli tiim Zoomi vahendusel, kus vahetatakse infot ja ollakse üksteisele toeks.

Teine laine on olnud raske, kuid õpetajad ja õpilased on olukorraga rohkem harjunud ja võetakse rahulikumalt. Entusiasmi oli eelmisel aastal rohkem, nüüd on pigem tüdimus. Lisaks on kadunud rutiin ja gruppitunnetus. Õpetajad tundsid, et veebitunnid ei paku jätkusuutlikku lahendust tantsuhariduse toimimiseks ja arenguks.

2.4 Veebiõppe probleemid tantsuõpetuses

Veebiõpe pakub palju väljakutseid, sest tantsuõpetajad pole harjunud veebi teel tunde läbi viima. Toon välja tantsuõpetajatel veebiõppes esinenud probleemid.

2.4.1 Tehnilised probleemid

Isegi, kui tunnid toimuvad video teel sünkroonselt, ei ole sealne omavaheline suhtlus võrdne ühes ruumis kohtumisega. Veel tõstatati probleemiks IKT (info- ja kommunikatsioonitehnoloogia) vahendite kasutamine ja nende kasutamise piiratud ning ebavõrdsed võimalused. Eeldus, et nii õpilastel kui ka õpetajatel on olemas distantsõppe edukaks toimimiseks vajalikud IKT vahendid ja võimalused nende kasutamiseks, on ennatlik. Samuti vajab uutele õppemeetoditele üleminek juhendamist ja aega kohanemiseks. Probleemina ilmneseid ka tantsutunnis osalemiseks ekraani ees veedetud aeg, IKT vahendite suurenenud osakaal ja videopildi ning heli ebasünkroonsuse, mis raskendab muusika saatel töötamist. (Pampa 2020, lk 23)

Rellil oli raske suhelda algklassi lastega, sest infovahetus toimus läbi lastevanemate, kellel oli niigi tegemist üldhariduskooli distantsõppega. Algklassiõpilastel ei ole ka Facebooki ega Messengeri, mille kaudu käib põhiline infovahetus ja kommunikatsioon. Tehnilises osas Rellil palju probleeme ei esinenud, kuid vahel tekkisid mõned komplikatsioonid ekraani jagamisel Zoomis jms. Zoomi 40-minutilisse ajapiirangusse üritas ta tunnid sättida nii, et trenn mahuks selle aja sisse.

Samuti toob Toomel välja, et veebiõppe kvaliteet sõltub suuresti sellest, millised võimalused on õpetajal ja tantsukoolil. Kui õpetajal on kasutamiseks hea tehnika, on parem materjali edasi anda. Ta tõi välja, et Just Tantsukool sai toetust, mis võimaldas koolile soetada korralik veebikaamera ja kõlaritega arvuti veebiõppe kvaliteedi parandamiseks. Kvaliteet sõltub ka platvormist, mida kasutatakse. Just Tantsukool on koolis kasutanud Google Meet'i, sest see ei ole tasuline, ent antud platvormil ei ole võimalust tunni salvestamiseks.

Toomel mainis probleemi, et õpilased ei taha kaameraid sisse lülitada, mida ta ka mõistab, sest õpilastel on õigus oma privaatsusele ja ilmselt on vendi-õdesid, kes kõrval oma koolitöid teevad. Ta tunneb, et on ebaaus õpilastelt tunnis kaamera sisselülitamist eeldada. Õpilastel ei ole kohusetunnet tunnis kaasa teha, kui õpetaja neid ei näe ja seda kontrollida ei saa. Osadel õpilastel ei võimalda halb internetiühendus kaamerat tööle panna, sest teistel pereliikmetel on samal ajal veebitunnid. Toomel on tunni alguses palunud kaamerad sisse lülitada kasvõi viieks minutiks, et ta saaks ülevaate ja mingisuguse kontakti õpilastega. Kellel vähegi

võimalus paneb kaamera tööle, et õpetaja saaks pisut tagasisidet ja aimu, mida õpilased teevad.

Sirelpuu märkis, et loovtantsu puhul on lastele keeruline anda loovaid ülesandeid. Lastele meeldib ühises ruumis koos luua, aga kodus segavad erinevad tegurid ja tähelepanu läheb kaduma. Õpetaja peab veebitundides andma väga täpsed juhised ja harjutusi konkreetsetelt sõnastama. Sirelpuul on vanema kursusega pooleli ka lavastusprotsess ning ta märkis, et väga raske on sünkroonset koreograafiat luua. Ülevaade puudub, sest heli ja ekraanipildi viivitus on nii suur, et ei võimalda kahe teguri koostööd jälgida. Õpetaja ja koreograafina on see tema jaoks demotiveeriv. Internetiühenduse tõttu heli ja pildi saabumise viivitus veab ka vahel õpetajat kodus alt. Õpilaste jaoks on arvuti kasutamine keeruline.

Kiviste tõi välja, et eelmisel kevadel ei olnud tantsukooli igas saalis arvutit. See tähendas, et tunni edasiandmine sõltus õpetaja isiklikust tehnikast. Arvutid ei olnud ühendatud ühte süsteemi, tehnilised teadmised olid nõrgad ning arvuti veebikaamerad ei olnud väga kvaliteetsed. Nüüd on neil saalides seina peal kogu ruumi filmiv kaamera, mida saab puldist juhtida, sisse suumida, välja suumida ning peegelpildis näidata. See aitas õpetajatel keskenduda tunnisisule, sest tehniliste probleemide pärast ei pidanud enam muretsema. Kui enne oli tehnika stressi tekitav faktor, siis nüüd on tehnika pigem sisu teenistuses. Reeglina andsid õpetajad tunde tantsukooli saalides, sest võimalus kasutada head tehnikat muutis tunni sujuvaks ning lastele tuttav tantsusaal hoidis neid rohkem kaasatuna. Õpetaja kodus diivani ees õpetamas võib mõjuda vähem tõsiseltvõetavana.

2.4.2 Motivatsiooni probleem

Pampa töös tuli välja, et nii õpetajatel kui õpilastel esines motivatsioonilangus. Veel tõi õpetajad puudusena välja vahetu kontakti puudumise, mis mõjub nii õpilastele kui õpetajatele demotiveerivalt. (Pampa 2020, lk 23)

Relli sõnas intervjuus, et tema 2021. aastal enam veebiõppega ei jätkanud, sest õpilaste tahe videoteel trenni teha oli väike. Õpilased jätsid ülesanded tegemata, puudus motivatsiooni koreograafiaid õppida, sest kokku ei saada ja esinemisi ei toimu. Relli üritas jätkata poolelijäänud koreograafiate õpetamist, aga kuna õpilased end kaamerast ei näidanud, siis

kadus õpetamise mõte. Ta selgitas, et õpilased tulevad trenni selleks, et olla sõpradega koos ja nendega esinemiseks valmistuda. Veebiõppes sõpradega koosolemine rõõmu ei toonud.

Relli ütles, et ühes grupis on 25 õpilast ja veebitunnis kohal ainult kuus. Ta arvab, et tegelikult sõltub veebiõppe toimimine suuresti tantsustiilist ja põhjusest, miks kokku tullakse. Suurel linnal ja tantsukoolil on suur vahe väikese koha ja stuudioga. Suuremas tantsukoolis on õpilaste huvi sügavam ja spetsiifilisem, kuid väikeses kohas võetakse tantsutrennist kinni kui võimalusest sõpradega kooliväliselt aega veeta. Enamik lapsi ei käi tema trennides, et tantsutehnikat omandada, vaid et kaaslastega lõbusalt aega veeta. Suuremas tantsukoolis on õpilased tõsisemalt tantsust huvitatud ja seepärast ka rohkem motiveeritud video teel õppima.

2.4.3 Ruumi probleem

Murekohaks nimetasid tantsuõpetajad ruumipuudust, sest kodustes tingimustes ei pruugi õpilasel olla võimalik täies mahus kaasa teha. Koduste tingimuste all mõisteti nii füüsilisi kui sotsiaalseid piiranguid. Sellest lähtuvalt peab õpetaja planeerima tunni nii, et see arvestaks kõigi õpilaste võimaluste ja piirangutega. (Pampa 2020, lk 24)

Toomel tõi intervjuus välja, et kõige suurem murekoht on ruumiprobleem, kuna ta õpetab põrandatehnikat. Põrandatehnika õpetamine veebis on täiesti välistatud. Toomelil endal on kodus umbes meeter korda kaks ruumi. Kui õpetajal endal on võimalus tantsukoolis saalis käia ja sealt videotunde juhendada, siis ei saa eeldada, et õpilastel kodus nii palju ruumi on. Esines ka muid ruumispetsiifilisi probleeme nagu põranda materjal ja põranda libedus

Sirelpuu tõi välja, et kõiki asju, mida ainekava ette näeb, ei ole kodus võimalik teha. Ruum piirab tehniliste harjutuste tegemist. Samuti mainis ta, et 6-7 aastaste grupist kadus 4-5 inimest, sest õpilased, kes on harjunud kontakttunnis olema, ei suutnud keskenduda. 17-18 aastaste grupist kadus ka paar inimest.

Samuti tõi Toomel välja turvalisuse probleemi. Põrandatehnikas õpetab ta kukerpalle, turjarulle ja muid selliseid elemente. Õpetaja ei saa usaldada, et õpilased saavad õpetajast aru ja oskavad kodus turvaliselt elemente teha. Õpetajana ta küll ütleb, et võtame hästi rahulikult, kuid õpilased on siiski elevil, unustavad ära, kus nad on ja võivad end mööbli vastu ära lüüa.

Õpetaja peab rohkem rõhku panema liikumise kirjeldamisele. Kukerpalli tehes on väga oluline jälgida kaela asendit, et vältida vigastusi, kuid õpilased kipuvad siiski liikumist proovides jälgima arvuti ekraanil õpetajat ja võivad pea ohtlikku asendisse pöörata. Õpilased on harjunud õpetajat saalis matkima, sellepärast keskenduvad nad ka rohkem ekraani jälgimisele, kui õpetaja häälele. Saalis saaks Toomel kiiresti reageerida ja hoida õpilast end vigastamast, kuid arvuti ekraanil mitut videopilti vaadates ei suuda ta hoomata ja jälgida kõiki õpilasi, kes paistavad ekraanil väikestena. Saalis tekib parem ülevaade ja õpetaja saab ringi liikuda.

2.4.4 Tunni ettevalmistamine ja sisu

Veebis tundide läbiviimine on õpetaja jaoks liigselt aja- ning energiakulukas. Rohkem kulub aega ja energiat tundide ettevalmistamisele ja tunnimaterjalide edastamisele. Õpetajad märkisid, et kuigi töömaht on tõusnud, siis osad õpetajad saavad distantsõppe läbiviimise eest vähem palka, kui varasemate kontakttundide eest. Töömaht suurenes samuti nende lastevanemate puhul, kelle lapsed vajasisid IKT vahendite kasutamiseks ja õppimisharjumise juurutamiseks abi. Aja- ja energiakulu, mis kulub õppematerjali omandamiseks, võib õpilase hoopis viia olukorrani, kus soov tantsimisega tegelemiseks kaob. (Pampa 2020, lk 25)

Toomel mainis, et tundide ettevalmistamine võtab tunduvalt rohkem aega. Tundides annab ta ka fitnessstreeningut, sest seda on lihtsam ja turvalisem anda. Tunni sisukamaks muutmiseks peab ta otsima uusi harjutusi ja elemente, kuid see kõik võtab aega. Lisaks tõi ta välja, et õpetajal on väga raske tagasisidet saada, eelkõige teismelistelt. Nooremad õpilased on altimad õpetajale tagasisidet andma ja suhtlema, kuid teismelistelt peab õpetaja eraldi tagasisidet paluma, mis jääb vaigistatud mikrofoniidega veebitunnis kesiseks.

Nagu ka Toomel, tõi Sirelpuu välja, et kui distantsõpe algas, pidi õpetaja rohkem aega tunni ettevalmistamisele panustama aga aja möödudes on eeltöö tegemine vähenenud.

Kiviste mainis, et kõige suurem muutus on olnud õppekava korrigeerimine ja kohandamine. Veebiõppes ei saanud enam järgida varasemaid plaane, kuna e-õpe ei paku võimalusi kõikide asjade õpetamiseks ja see ei ole mõistlik. Fookus liikus õppe atraktiivseks tegemisele, sest kadus rõõm üksteise nägemisest ja trennieelsest ning -järgsest sotsialiseerumisest.

Huviharidus pidi e-õppe atraktiivsemaks muutmisel võistlema sama formaati kasutava üldhariduskooliga, et õpilane tahaks peale “koolipäeva” arvuti ette Zoomi tagasi tulla. Tundide sisu pidi lapse jaoks haarav olema, et lapsevanem oleks nõus teenuse kasutamist jätkama. Õpetajad pidid arvestama ruumispetsiifikaga, sest liikumisi, mida sai saalis teha, ei saanud kodus teha.

Distantsõppes on oluliselt kannatada saanud tantsuõppe sotsiaalne olemus ning grupitunnetuse olulisus, sest kodus iseseisvalt õppides ei teki kontaktunnile omapärast õpilaste vahelist lõimumist. Tavaliselt peale trenni toimuv kogemuste jagamine ja õpitu peegeldamine on samuti omane vaid kontaktõppele. Distsantsõppe puhul jääb olemata ka vajalik eelhäälestus, mille saab õpilane tantsustuudiosse kohale tulles. Puuduseks nimetati ka tagasiside andmise vähesust nii õpilasele kui õpetajale. Õpetajal, kes õpilasi ei näe, on keerulisem õpilase arengut mõista ning sellest tulenevalt õpilast toetada ja suunata. Samuti ei saa õpetaja enda töö kohta piisavalt tagasisidet, mille järgi tunni sisu kohaldada. (Pampa 2020, lk 23-24)

Probleeme on esinenud palju. Kodune ruum segavate faktoritega ei ole mõeldud liikumiseks ning õppekava kohandamine vastavalt olukorrale võtab aega. Tunni ettevalmistamine on ajamahukas ja veebiõppe on üleüldiselt olnud rohkem stressitekitavam. Inimesed igatsevad kontakti. Õpilastel on raske veebitundides keskenduda, sest nad on tavakooli veebitundidest päeva lõpuks väsinud. Õpilasi on vähemaks jäänud - motivatsioonilangus õpilastel ja õpetajatel on tekkinud tüdimusest ja tehnilistest probleemidest. Vanemad ei jõua samuti nooremaid lapsi veebiõppe juures juhendada.

Enne intervjuude läbiviimist panin intuiitiivselt kirja probleemid, mis veebiõppes võivad esineda. Enda kaardistatud probleemidest enamus esines ka tantsuõpetajatel.

- Ei saa teha jooniseid, teatud koreograafiaid, tõsteid ega muid füüsilisel puudutusel põhinevaid liikumisi/tegevusi
- Õpetaja füüsilist/puudutusel põhineva, korrigeeriv või selgitav tagasiside puudub

- Õpetaja ei saa ruumis ringi liikuda, näeb õpilasi ainult ühe nurga alt ja ei saa jälgida õpilasi vastavalt vajadusele ning neile toekamat tagasiside anda
- Internetiühenduse toimimine
- Tehnika puudus õpetajal ning õpilasel
- Ruumispetsiifika - peegli kasutamise võimalus, põranda suurus, põranda materjal, tugipuu kasutamine jms
- Õpetajal väiksem võimalus ennetada vigastusi õpilastel
- Vahetu õpetamise aspekt, õpetaja ei suuda Zoomis kõigile tagasisidet anda
- Digipädevus - kodus ei ole piisavalt palju arvuteid, puudub kasutusoskus
- Grupitunnetuse puudumine, sotsialiseerumine
- Fookuse kadumine, pereliikmed segavad

2.5 Veebiõppe võimalused tantsuõpetuses

Kui esimeses viiruselaines olid õpetajad justkui pea ees vette sukeldunud, siis teises laines on tantsuõpetajad veebiõppega rohkem harjunud ja võib-olla tajuvad ka rohkem positiivseid külgi. Toon välja, milliseid võimalusi tajuvad tantsuõpetajad veebiõppes.

Positiivse küljena tõid õpetajad välja, et nad leiavad uusi moodusi ja võimalusi õpetamiseks ning enesearendamiseks. Uus keskkond annab võimaluse integreerida igapäeva esemeid tantsuõppesse. Õpetajad hindavad võimalust panna end uude olukorda, kohandada tunni sisu ja hinnata tantsu ning liikumist piiratud võimaluste kaudu rohkem. Samuti on positiivne külg vanemate ja pere kaasamine õppetegevusse. Kodus õppides on vanematel võimalus olla kursis õppe sisu ja lapse arenguga ning sellest tulenevalt ka õpetaja tööd ning tantsuharidust rohkem väärtustada. Lisaks väärtustasid õpetajad võimalust töötada kodust lahkumata, sest paljud tantsuõpetajad töötavad mitmes erinevas linnas ja distantsope säästab aega, mis kuluks transpordi peale. (Pampa 2020, lk 25-26)

Üks õpetajatest märkis, et distantsope peegeldab, kui väga tantsijad tahavad tõsiselt tantsuga tegeleda ja kui paljud teevad seda ainult sõprade ja vanemate sunnil või soovil. (samas, lk 29). Arvan, et seda võib lugeda positiivse küljena, sest õpetaja saab teadlikuks, millised

õpilased on sisemiselt motiveeritud. Vastavalt eelmainitule saab õpetaja agaramatele lisamaterjali/tagasisidet anda ja/või neid rohkem suunata.

Leanika Mändma-Orasmaa märkis Tantsukuukirja artiklis, et teisi õpetades on positiivne see, et saab õpilastele anda ülesandeid, mida kontakttundides või lisaülesandena anda oleks liiga mahukas. Samas ei meeldi talle sugugi võimetus oma õpilasi päriselt näha ning nende kehalisele arengule kaasa aidata. (Sööt 2020)

Intervjuusid läbi viies sain aru, et tantsuõpetajaid ei näe veebiõppes nii palju võimalusi, kui eeldasin. Relli tõi välja, et teoreetilist osa on võimalik õpetada läbi video, kuid muid võimalusi veebiõppel palju ei ole. Teoorias võiks veebiõppe toimida juhul, kui õpetaja jääb haigeks või on isolatsioonis, siis saab õpetaja olla videoteel tunnis kohal, kuid keegi tugiisik peaks lastega ikkagi tunnis olema. Samuti, kui keegi õpilastest on haige või isolatsioonis, siis saab ta tunnis osaleda veebiteel ja mingis mahus materjali omandada.

Toomeli jaoks ei ole veebiõppe võimalusi tekitanud, sest ta ei suutu veebiõppesse väga entusiastlikult ja on loobunud võimaluste otsimisest. Ainuke positiivne külg on see, et inimestel on võimalus kodus üldse liikuda ja see on mugav variant.

Ilmselt on veebitrennid hea lahendus kellelegi, kes pole varem palju füüsiliselt liigutanud, alustamiseks ja proovimiseks. Lisaks ei kulu aega ja energiat trenni kohaletulemiseks, sest seda saab kodust teha.

Toomel arvab, et eelsalvestatud materjali olemasolu on suur väärtus, sest see võimaldab õpilasel materjali paremini omandada. Materjali salvestamine on aga suur töö ja on õpetajale ajakulukas. Positiivseks küljeks on ka veebikeskkondade parem tundmine, ent tehnikaalaselt ei ole tema arvates suurt arengut tekkinud., Jällegi sõltub see kooli majanduslikust ja tehnilisest võimekusest, mille abil saab välja mõelda huvitavaid asju.

Sirelpuu tõi võimalusena välja kodus erinevate esemete ja pindade kasutamise. Lisaks on Zoomis võimalik teha *breakout room*'e, mis võimaldab õpilased gruppidesse jagada, kus nad saavad segamatult oma ülesandeid täita. Kontakttundides on tiimitööd tehes grupid saali ühes ja teises nurgas, seega võidakse üksteist segada. Sirelpuu ütles, et seda pole juhtunud, et

õpilased *breakout room*'ides viiliks, kuna õpetajat pole. Õpetaja peab gruppi tundma, siis tekib ka vastastikune usaldus ja austus. See toimib pigem vanemate kursuste õpilastega, kes on suutelised iseseisvalt tegutsema ja ei vaja järelvalvet.

Veel üks võimalus, mis Sirelpuu välja tõi, on jõuharjutuste kasutamine tundides. Kui varem kontakttundides kulus rohkem aega koreograafia õppimisele, siis veebitundides on olnud rohkem aega tegeleda jõutreeninguga. Lisaks saab rohkem tegeleda vajalike tasakaalu harjutustega, sest need ei vaja kodus palju ruumi. Kontakttunnis kulub rohkem aega üle saali liikumistele.

See ei ole küll tantsutunniga nii palju seotud, kuid Sirelpuu tõi välja koosolekute tegemise võimaluse. Lihtne ja käepärane on teha videosilla teel koosolek arutamaks tunni sisu ja lahendamaks õpilaste probleeme või küsimusi. Varem videokõne tegemise võimaluse peale ei tulnud, kuid nüüd on see normaalsus. Sirelpuu märkis, et õpetajana ta aega, energiat ega raha veebitundidega ei säästa, sest ETA Tantsukoolis (Eesti Tantsuagentuur) on võimaldatud õpetajatel tunde juhendada saalis. Sirelpuul oleks küll võimalus tunde kodust juhendada, ent kahe lapse tõttu kodus on tunni juhendamine tantsusaalis rahulikum. Muidugi vajab ka õpetaja keskkonna vaheldust. Kuigi õpetajal on võimalik tunde saalis ette valmistada, on Sirelpuu mõelnud koreograafiaid kodus “piiravas ruumis”, et arvesse võtta õpilaste koduseid tingimusi. Õpetajana annab ta õpilastele teada, et iga õpilane õpiks koreograafiaid oma ruumi võimaluste piires. Lõppeesmärk on siiski koreograafiat koos ja suures ruumis teha.

Kiviste märkis, et Shaté Tantsukool on õuesõppe ja digilahendused ühendanud. Intervjuud tehes (16. aprill 2021), oli järgmisel päeval plaanis avada Shaté maja ees Tantsuseiklus, kus QR koodidega on võimalik läbida seiklusrada (8 punkti), mille igas punktis avaneb video ülesandega. Uued pädevused, mis distantsõppega on omandatud, on kasuks uute lahenduste elluviimisel. Uue olukorraga kohanemine on loonud võimaluse luua digilahendustega lõimuvaid projekte, mida ilma sundolukorrata ei oleks ilmselt tehtud. Kiviste mainis, et Shaté Tantsukoolis võimaldati kogu tiimile monteerimis-, video-, ja kaamerakäsitluskoolitus. Erinevate projektide raames on soetatud koolile tehnikat, et digilahenduste kvaliteeti parandada.

Enne intervjuude läbi viimist panin intuiitiivselt positiivsed küljed, mis veebiõpe minu arvates kaasa võib tuua.

- Transport - õpilane ja õpilane ei pea kodust lahkuma (mugav, aja- ja rahasäästlik)
- Viiruste/haiguste leviku tõkestamine
- Veebiõppe formaat sobib ka häbelikele õpilastele (õpilane tunneb end omas kodus turvaliselt ja veebis ei pea nii palju teiste õpilastega koostööd tegema)
- Salvestatud tunni igavene kättesaamine, õpilasel on võimalus mitu korda vaadata, tagasi kerida ning pausile panna (näiteks kui Zoomi tundi salvestatakse).
- Arutelu kaasatus - tantsuanalüüs ja arutelu, julgus kaasa rääkida ja kommentaare teha (ajasäästlik)
- Ei ole kohustus esineda (osad õpilased ei soovi esineda)
- Võimalus rohkem inimesi tundi võtta, ruum ei piira
- Tunniga saab liituda olenemata asukohast (reisil jms)
- Õpilased ei saa tunnis kaasõpilastega jutustada
- Zoomis on *breakout roomis* võimalik grupid teha (õpilased ei näe üksteist (hea ja halb)

Enda intuiitiivselt kaardistatud võimalustest mainisid intervjuus osalejad üksikuid. Veebiõppesse intervjuus osalenud õpetajad kõige entusiastlikumalt ei suhtu, kuid digilahendusi võiks kasutada tundide rikastamiseks. Koduses ruumis saab vastavalt ruumile uusi viise liikumiseks leida. Veebitunnid säästavad õpilastel aega, raha ja energiat. Veebitunnid võivad olla lahenduseks algajatele, kes pole varem tantsuga kokku puutunud, et turvalises keskkonnas (oma kodus) tantsimisega tutvuda. Veebiteel säilib siiski ka suhtlus mingisugusel tasandil ja eriolukorras võiks väärtustada võimalust inimestega kontaktis püsida. Ilmselt võib ka seda positiivseks pidada, et veebitundidesse jäävad õpilased, kes on sügavamalt huvitatud ja sisemiselt motiveeritud. Kindlasti peab õpilane arendama keskendumisvõimet, et kodustes tingimustes hoida fookust. Samuti on võimalik jagada ülesandeid, millele tagasiside ei ole vaja, rohkematele inimestele, kui tavaline tantsusaal võimaldaks.

3. KLASSIKALISE TANTSUÕPPE JA VEEBIÕPPE VÕRDLUS

Antud peatükis toon välja võrdluse esimese peatükiga - klassikaline tantsuõpe ja veebiõpe. Veebitunnis toimivad paljud asjad, nagu tagasiside andmine, partneritöö, ruumispetsiifika ja erinevad tasemed tantsuõppes, teistmoodi. Kaasan enda kogemust, esimeses peatükis väljatoodud tantsuõppe aspekte ja intervjuudest välja tulnud mõtteid.

3.1 Veebitunni kirjeldus ja ülesehitus

Selles peatükis kirjeldan veebitunni avaldumist ja ülesehitust. Veebitunni all pean silmas sünkroonset suhtlust/liikumist õpetaja ja õpilaste vahel videosilla teel (nt Zoom).

Arvan, et veebitundide eesmärk ei ole erinev tavalistest kontakttundidest. Usun, et veebitunnid erinevad selle poolest, et antakse edasi ja arendatakse teadmisi ja oskusi, mida veebi teel on üldse võimalik teha. Pannakse rõhku teistele kvaliteetidele ja tegevustele. Sarnaselt klassikalistele tundidele, võib veebitundide eesmärk olla füüsilise võimekuse parandamine, loovuse arendamine, koreograafia õppimine või tantsu loomine. Kõik need eesmärgid on võimalikud, kuid teatud ulatuses. Nagu ka intervjuudest välja tuli, siis veebitundides tekitab enim probleeme koreograafia õppimine.

Veebitundides näeb õpetaja õpilasi ja õpilased õpetajat arvutiekraanilt. Õpetaja peab tundides rohkem rõhku panema ülesannete täpsele kirjeldusele/sõnastusele, sest õpilased ei saa õpetajat ainult matkida - õpetajat ei ole väikselt arvutiekraanilt nii hästi näha, kui kontakttunnis. Ka veebitundides toimub õpe gruppides, mis on jäänud samaks nagu enne pandeemiat. Kiviste tõi intervjuus välja, et nemad on grupeerumist veebiõppes vabamalt

võtnud - õpilane saab valida iga nädal erinevate tundide vahel. See ei tähenda aga, et see klassikalises tantsuõppes toimida ei saaks.

Kuna tavaliselt on mitmete tantsukoolide ja - stuudiote eesmärk õppida tantse ja koreograafiaid esinemiseks (nt Koolitants või Tantsupidu), siis veebiõppes on see keerulisem. Esiteks on õpetajal raske koreograafiat õpetada, sest ta ei taju üldpilti (heli ja pildi viivitus). Teiseks, ei ole õpilastel motivatsiooni tantse õppida, kui nad ei näe selleks eesmärki - esinemisi ja võistluseid ei toimu. Kolmandaks, ei saa veebis harjutada jooniseid ja paigutusi, kus tantsijad on ühes tervikus ja suhtes teiste tantsijatega. Kontakttunnis ühes saalis viibides on õpetajal ülevaade kogu ruumist, mis võimaldab erinevaid jooniseid proovida.

Usun, et veebitunni ülesehitus ei erine klassikalise tunni ülesehitusest. Nagu Viibus välja tõi, siis tunnis peaks kindlasti olema kaks osa: soojendus ja ettevalmistus eelseisvaks tunniks ning venitused ja lõdvestus tunni viimase osana. Need osad on veebitundides säilinud. (Viibus 2017, lk 47)

Nagu esimeses peatükis välja tõin, siis Viibus pakub välja osad, millest tavatund võiks koosneda, ning nende umbkaudse pikkuse ja järjekorra (ühe tantsutunni pikkuseks on arvestab ta kaks akadeemilist tundi). (samas, lk 47) (vaata lk 6)

Veebitundi alustatakse ikka ettevalmistuse ja soojendusega ja üldjuhul lõpetatakse lõdvestusega, kuid tunnid sageli on lühemad. Nagu Relli välja tõi, siis Zoomi ajalimiidi tõttu viis ta läbi vaid 40-minutilised tunnid. Ilmselt ei jaksa õpilased 90 minutit arvutiekraani jälgides liikuda.

Veebitunni ülesehitus pole nii väga muutunud, pigem on muutunud sisu. Teades, et koreograafiaid ja tantsutehnikat on veebiteel keerulisem läbi viia kui kontakttunnis, siis on rohkem rõhku hakatud panema näiteks loovatele ja lihasjõudu tugevdavatele harjutustele.

Tantsulise liikumise tunni ülesehitus Söödi loovtantsu näitel: 1) elemendi esitus/sissejuhatus, 2) uurimine ja katsetamine, 3) vormi loomine ja 4) mahajahutamine/väljajuhatus. (Sööt & Kapper & Purje & Keres 2012, lk 41) (vaata lk 7)

Söödi tunni ülesehituse näide on minu arvates ka veebitunnis tehtav. Kuna tund keskendub rohkem õpilase iseseisvale liikumisele ja uurimisele, siis õpetaja on tunnis pigem vaatleja ja suunaja ning õpilane ei pea ekraani jälgima, vaid pigem õpetaja häält kuulama. Grupitöö tegemine seevastu on keerulisem, kuigi uuritud elemendi vormistamist saab teha ka üksi, sest üksteisele toetuda ja kontaktis olla ei saa isegi Zoomi *breakout room*'is. Lisaks on kodus huvitav otsida võimalusi liikumiseks piiratud ruumis, sest tegemist ei ole üle saali liikumiste või seatud koreograafiaga.

3.2 Õpetaja tagasiside

Sarnaselt kontakttunnile, peab veebitunnis õpetaja õpilasi jälgima, tagasisidet andma ja korrigeerima, kuid kaob võimalus ühises ruumis ringi liikudes erinevaid õpilasi ja näha nende kehasid erinevate nurkade alt. See piirab õpetaja võimekust õpilasi füüsiliselt või suuliselt korrigeerida.

Kontakttunnis on õpetajal võimalus ruumis ringi liikuda ja vaadata õpilaste liikumist nende selja tagant märgates erinevaid nüansse, mida veebitund ei võimalda. Samas on kontakttunni puhul ruumis tihti palju õpilasi ning õpetaja, olles ruumi ees, ei pruugi näha tagumisi õpilasi teiste tagant. Veebitunnis justkui seda muret ei ole, sest kõik õpilased on ruutudena üksteise kõrval ja teoreetiliselt peaks õpetajal olema parem ülevaade. Probleem seisneb vaid ekraani piirangus, mis muudab tantsijad väikesteks. Lisaks näeb õpetaja ainult seda poolt, millega õpilane kaamera suunas on ning igasugused korrektuurid, mis samas füüsilises ruumis võimalikud on, on sellises variandis minimeeritud nähtavale osale.

Kontakttunnis tekitab õpetaja ringiliikumine õpilastele enda keha ja liikumise kõrgema teadvustamise ja tähelepanu. Shaté tagasisideküsitluses tõi üks õpilane välja, et Zoomi tunnis meeldib talle õpetaja kohalolu, sest see on motiveeriv ja hoiab vastutustundlikuna. Lisaks saab Zoomi tunnis ka vahetut tagasisidet, kuid videotunde järelevaadates peab õpilane end enne filmima ja alles seejärel annab õpetaja tagasisidet. Kontakttunnis on motivatsioon ja vastutustundlikkus ilmselt veelgi suuremad, sest õpetaja on õpilastega samas ruumis ja näeb ka kõiki paremini.

Arvasin, et veebitundide pluss võib olla see, et Zoomi mahub rohkem (kuni 100) inimesi, kui tantsuklassi (füüsiliselt ruum piirab). Siinkohal võib tekkida probleem, sest õpetaja ei suuda kõigile tagasisidet anda. Samuti pole Zoomis võimalust 100 inimest korraga ekraanile panna ja isegi kui oleks, siis oleks videopildid nii väikesed, et väga raske on liikumist jälgida.

Samas on võimalik jagada ülesandeid, millele tagasisidet pole vaja, rohkematele inimestele kui tavaline tantsusaal võimaldaks. Lisaks ei ole teised õpilased “ees”, et näha õpetajat. Tantsustiilid, mis on pigem treening kui tantsuharidus/õpe, nt Zumba, aeroobika jms, ei vaja alati nii palju tagasisidet, seega selliseid tunde saaks rohkematele teha.

Füüsilist tagasisidet, mida mina pean väga oluliseks, ei saa veebi teel üldse anda. Vahel on puudutades palju lihtsam korrekture teha kui verbaalselt. Balleti algtasemel õppimist veebis pean lausa võimatuks, sest ise algajana balletitunde võttes väärtustasin füüsilist tagasisidet enim. Balleti puhul jääks verbaalne tagasiside minu jaoks liiga pinnapealseks. Hindasin seda, kui õpetaja erinevatest lihastest rääkides nendele paralleelselt minu kehal osutas. Veebitunnis võtaks verbaalne korrigeerimine palju rohkem energiat ja aega. Eriti balletis, kus võivad korrigeerimised väga väikesed olla, on ekraanilt õpilasi parandada keeruline. Samas on harjutuste järjekorda võimalik veebi teel teha, sest need ei nõua tihti eriti suurt ruumi ning edasijõudnud ei vaja nii palju tagasisidet - õpetaja saab läbi ekraani neid jälgida ja kommentaare teha.

Nagu ka Toomel intervjuus välja tõi, on tal õpetajana suur vastutus õpilaste turvalisuse eest. Veebitunnis on seda raske teha, sest füüsiliselt reageerida ja õpilase juurde minna, et teda end vigastamast hoida, on võimatu. Tihti juhtuvad vigastused just venituste ajal, kui ülehinnatakse keha piire või venitatakse vales asendis. Tavalises tunnis näeb õpilane venitust ettenäitava õpetaja keha paremini. Veebitunnis aga ei pruugi õpilased õpetaja keha ekraanilt täpselt näha ning võivad valesti venitada. Samuti on õpetajal veebitunnis venitust ette näidates keeruline õpilasi ekraanilt jälgida ja tagada ohutu venitus. Akrobaatiliste harjutuste puhul on õpetaja füüsilise juuresolek eriti oluline.

Veebitunnis jääb õpetaja tagasiside füüsilise osa juures pinnapealseks. Tantsusaalis saab õpetaja minna õpilase juurde ja talle vaikselt, ilma teisi segamata, tagasisidet anda.

Veebitunnis individuaalse tagasiside andmisel kuulevad seda ka kõik teised õpilased, kelle tähelepanu sellega segatakse. Veebitunnis annab õpetaja tagasisidet pigem üldiselt ja tervele grupile korraga. Individuaalne tagasiside on aga tantsija jaoks väga oluline, sest õpetaja konkreetsete märkuste abil on võimalik ennast parandada ja nõrgemate külgedega tegeleda. Siiski on võimalik õpetada tantse ja tasemeid veebis, mis nii palju tagasisidet (just füüsilist) ei nõua. Näiteks edasijõudnud ei pruugi nii palju tagasisidet vajada kui algajad. Samuti sõltub õpetaja tagasiside olulisus stiilist või tunnisist.

3.3 Partneritöö veebitunnis

Partneriga koos töötades avastavad õpilased uusi liikumisviise - areneb füüsiline teadlikkus. Teistega koos on lõbus tegutseda ning koos on ka julgem liikuda. Koostöö partneriga arendab suhestumist ja suhtlemist nii teiste kui endaga.

Koostöötamine on ilmselt üks keerulisemaid pooli veebitundide juures. Sirelpuu tõi küll intervjuus välja Zoomis *breakout room*'ide kasutamise võimaluse, ent siiski puudub seal tantsijate vaheline füüsiline kontakt. Veebitund pakub kindlasti uusi võimalusi “koos” läbi ekraani liikuma õppimiseks, aga õpilasi võib see pigem külmaks jätta.

Relli tõi intervjuus välja, et õpilaste huvi veebiõppe vastu on kadunud suurelt ka sellepärast, et pole enam ühtset grupitunnet. Tants on sotsiaalne tegevus, kus vahetatakse omavahel energiat. Zoom on sotsiaalse distantssi ajal kõigest hädavariant, millega vähemalt mingisugustki suhtlust ja kontakti hoitakse.

Partneriga (ja teiste õpilastega) samas ruumis tegutsemine on eriline, sest füüsilisel koostööl õpitakse üksteisega arvestama. Tihti mõjub füüsiline puudutus ka teraapiliselt ja on ilmselt oluline osa, mida suurem osa sotsiaalse distantssi ajal igatseb. Inimene on sotsiaalne olend., kellele mõjub koostegutsemine motiveerivalt. Relli rääkis intervjuus, et õpilastel oli distantsoõppes suur motivatsioonilangus - igatseti sõpradega koosolemist. Lisaks motiveerisid lapsed tunnis üksteist ja muutsid õhkkonna lõbusaks.

Partneriga koos töötades olen märganud, et teise keha kasutades leidsin uusi võimalusi liikumiseks. Tundsin rõõmu võimalusest reageerida uutele olukordadele, kuhu partner mind oma puudutustega viis. Koos liikumiseks pidin õppima kaaslast usaldama, et vajadusel kogu oma keharaskuse talle suunata. Sirelpuu tõi välja võimaluse kodus uusi pindu ja esemeid tundma õppida ning nendega improviseerida - avastada alternatiivseid viise liikumiseks. Taoline harjutus on kindlasti huvitav, kuid elutu mööbel ei asenda kindlasti inimest. Mööbel ei reageeri puudutusele, mööbel ei liigu kaasa.

Tunnis liikudes olen tundnud, et isegi kui ma ei ole teiste tunnis osalejatega füüsilises kontaktis, saan nendelt liikumiseks väga palju impulsse ja inspiratsiooni. Minu liikumine muutub nii palju mitmekesisemaks, kuid üksi liikudes jään tihti kinni oma tuttavatesse liikumismustritesse. Teistega koos olles saan neid matkida ja proovida kehale võõraid viise liikumiseks. Veebitunnis tegutseb igaüks omaette ning teiste õpilaste liikumisest pole ülevaadet, sest õpilane ei suuda toas liikudes samal aja ekraani jälgida. Võib-olla on variant veebitundides jagada osad õpilased vaatlejateks ja osad liikujateks, siis saab igaüks teisi jälgida.

Samuti on hea võimalus osaleda veebi teel rahvusvahelistes töötubades, mille peale muidu kuluks energiat, aega ja raha (transport). Võib-olla täiskasvanute puhul on see hea variant, sest nemad pole kaheksa tundi Zoomis "koolipingis" istunud ja suudavad ekraanile keskenduda. Töötubades osalemine eeldab ka sügavat huvi ja motivatsiooni. Ilmselt kui peamine huvi ei ole teistega samas füüsilises ruumis liikuda ja koos aega veeta, vaid tehnikat omandada, siis on veebitöötoad suur võimalus. Isegi, kui veebitöötoas füüsilist kontakti ei ole, saab läbi ekraani üksteisega mingil tasemel suhelda ja energiat vahetada.

Koos töötamine, suhtlemine ja liikumine on hindamatu osa tantsu juures, kuid oluline on ka iseseisev töö. Kindlasti eriolukorra ajal igatsetakse teisega koos olemist, kuid peale pandeemiat, kui sotsialiseerumine naaseb normaalsusesse, võivad veebitunnid huvitavad olla, et üksi ruumis liikuda.

3.4 Ruumispetsiifika veebitunnis

Tantsuklass on tavaliselt avar peeglitega (või peegliteta) ruum. Üldiselt on vaja, et ruum oleks suur, sest erinevatele tantsustiilidele on omane suur liikumine saalis või üle saali. Avarus ja avatud ruum, suurem ruumala, peeglite kasutamise võimalus jms on paljude tantsustuudioks ruume soovivate inimeste otsingute kriteeriumiteks.

Õpetaja töökava näidises tõid autorid välja olulised nõuded ruumile, kus tantsutundi läbi viia. Tantsutunnid toimuvad soovituslikult spetsiaalselt sisustatud ruumis: tantsusaalis, kus on vetruv tantsupõrand, ventilatsioon, kaetavad peeglid, põrandapind 10x10 meetrit, puhas kõrgus 3,5 meetrit, heliisolatsioon, kaasaegne helitehnika, klaver või süntesaator, arvuti, projektor ja ekraan. (Sööt & Kapper & Purje, *s.a*)

Need nõuded aga ruumile veebis enam ei kehti. Ainult õpetajal on võimalus tantsusaali veebitundide tegemiseks kasutada, kuid õpilane peab leppima ruumiga, mis kodus on. Põrandapinna suurus on kindlasti kõige suurem erinevus tantsusaali ja koduse ruumi vahel. Julgen väita, et peaaegu kellelgi ei ole kodus ruumi, kus põrandapind on 10x10 meetrit. Samuti kasutavad õpilased helitehnikana ilmselt arvutisse sisseehitatud kõlarit või siis ühendavad seadme lihtsamat sorti kõlari(te)ga.

Kõige suurem probleem, mis intervjuueeritavad välja tõid, oli ruumipuudus. Toomel ütles, et põrandatehnika õpetamine on pea võimatu, sest õpilased löövad end vastu mööblit ära. Sirelpuu märkis, et ruumipuuduse tõttu ei saa koreograafiaid täies mahus teha ja igaüks tantsib vastavalt oma ruumi võimalustele. Kiviste mainis, et enamikke liikumisi, mida sai saalis teha, ei saa kodus teha.

Kodus ei ole kõigil ilmselt ka enda liikumise jälgimiseks peegleid, vähemalt mitte terve toa ulatuses. Peegli vajadus oleneb ka tunni teemast, sest igas tunnis ei ole enda jälgimine oluline. Põrandapind on samuti kõigil kodus erinev - spetsiaalset tantsupõrandat kodus tavaliselt ei ole. Lisaks tekib probleem kortermajades, kus põrandal liiga palju hüpates ja mürgeldades segatakse alumisi naabreid.

Enamikus tantsutundides kasutatakse muusikat, mis eeldab, et tantsusaalis oleks hea muusikasüsteem ja helikvaliteet. Mõne tantsusaali lakke on paigaldatud ka akustilised heliplaadid, mis summutavad kaja suures ruumis. See võimaldab tantsijatel kuulda ja juhendada muusikast täpsemalt. Kodus aga liiga valjult muusikat kuulates võib see pereliikmeid ja naabreid taas häirida.

Igale stiilile kohaselt on ruuminõuded erinevad. Balletis kasutatakse palju tugipuud, mille alternatiiviks kodus võib olla ka kapinurk, kuid mis ei ole täiuslik alternatiiv. Balletis on oluline peeglite olemasolu, et õppida nägema oma vigu ja teha korrekture. Tänavatantsustiili tundides on vajalikud suured matid, et harjutada ohutult trikke ja hüppeid. Kodus ei saa trikke ja keerulisemat akrobaatikat harjutada ka ruumipuuduse tõttu.

Lasteaia lapsi juhendades olen tähele pannud, kui oluline on suur ruum, sest väiksemad lapsed vajavad enda väljaelamiseks ruumi, kus joosta ja mängida. Neil ei ole tahtmist paigal püsida ning tahavad pigem ruumis ringi liikuda. Ma ei kujuta ette, kuidas peaks lasteaia lastele veebitunde andma, sest juba kodune ruum viib nende tähelepanu mujale.

Igal stiilil on ruumile omad nõuded. Sellepärast on võimalik mõnda stiili koduses ruumis tantsida, kuid mõni stiil nõuab rohkem spetsiifilisemat ruumi (suurem ruum, tugipuu, peeglid jms).

3.5 Erinevad tasemed veebiõppes

Tantsutundides on grupid jagatud kas taseme ja/või vanuse järgi. Mõnes tantsustuudios/tantsukoolis on eraldi ka võistlusgrupid. Tantsutrenni sisu ja eesmärgid olenevad vanusest ja tasemest.

Grupid on veebiõppes enam-vähem samaks jäänud. Võistlusgrupid ilmselt ikka eksisteerivad, kuid tegelevad teistsuguse sisuga, sest hetkel kuskile võistlema minna ei saa.

Arvan, et teatud tantsustiilide erinevad tasemed töötavad veebiõppes paremini. Näiteks algajate balletitunde mina veebis ette ei kujuta. Algajana balletitunnis tundsin, kui palju vajasin õpetaja kohalolu ja verbaalset ning füüsilist tagasisidet. Lisaks tunnen, et balleti puhul on väga oluline vundament, mille loomine ise kodus harjutades võib olla ebapiisav. Õpetaja korrektuurid õige kehatunnetuse tekkimiseks on üliolulised ning veebitunni tagasiside jääb kesiseks. Lisaks ei ole kodus ka tugipuu ja suure peegli kasutamise võimalust.

Usun, et edasijõudnud balletitantsijad suudavad ka veebitunnis hakkama saada, sest neil on tugev põhi ja parem arusaam oma keha liikumisest. Neil on tugevam distsipliin ning nad ei vaja enam nii palju õpetajapoolset juhendamist. Tagasisidestamine ei oleks ilmselt nii tõhus, kui kontakttunnis. Siiski usun, et veebitunnid sobiks n-ö enda soojas hoidmiseks, mitte niivõrd edasi arenemiseks.

Algajad tegelevad stiili tundmaõppimise ja põhisammudega. Kujutan ette, et tänavatants võiks veebiõppes toimida küll. Põhisamme saab õpetajat matkides õppida, sest isegi JJ-Street Tantsukoolis anti meile koduseks ülesandeks Youtube'i videote järgi põhisammude harjutamine. Kuid ka tänavatantsu stiilide puhul on oluline õpetaja tagasiside, et õpilased baastadmisi valesti ei omandaks.

Tantsukooli keskastme grupis pidime treenerile igal nädalal saatma *freestyle*'i video, millele ka tagasisidet anti. Teades, et keskastme õpilased on iseseisvamad, siis saab igaüks enda tehnika kallal iseseisvalt töötada. Parim viis oleks üks-ühele veebitunnid treeneriga, kus õpilane saab küsida individuaalset abi ja õpetaja anda põhjalikum tagasisidet. Individuaalses tunnis saaks õpetaja pühendada kogu tähelepanu ekraanil ühele õpilasele ja seega anda sisukamat tagasisidet.

Algtaseme õpilasi peab õpetaja rohkem motiveerima ja jälgima. Edasijõudnud distsiplineerivad end ise ja on organiseeritumad. Praeguses olukorras tulevad eelmainitud omadused kasuks, sest veebiõpe sobib rohkem individuaalseks tööks.

Ideeliselt võiks toimida põrandatehnika algajate puhul, kui kodus oleks natuke rohkem ruumi. Väikeses ruumis saab töötada näiteks tsentrumi tööga, kuid üle põranda liikumisi teha ei saa.

Lisaks on suurem oht õpilasel end vigastada, sest ka kontaktõppes on algajatega rohkem tööd ja vajatakse tihedamat õpetaja juhendamist.

Veebiteel näen kõige paremini toimimas loovtantsu (ükskõik mis tasemel), sest ei keskenduta täpsele tehnikale, vaid liikumisviiside avastamisele ja uurimisele. Samuti on õpetaja pigem vaatleja rollis, kui ettenäitaja rollis - rohkem jääb aega õpilaste jälgimisele ja suunamisele. Siiski on loovtantsus oluline osa koosavastamisel. Füüsilist kontakti aga luua ei saa ning liikumist otsides pole aega teisi õpilasi ekraanil jälgida.

Nagu ka tantsuõpetajad intervjuus välja tõid, siis fitnessstreening veebis toimib. Treeningvideoid on internetis palju ja juba enne eriolukorda tegin ma mõne Youtube'i video või telefonirakenduse järgi trenni. Liikumised on kordavad ja hoomatavad, seega ei pea ekraani pidevalt jälgima. Videoid on nii algajatele, edasijõudnutele kui ka professionaalidele. Tantsutunnid, mis keskenduvad treeningule, näiteks Zumba, võiks veebis väga hästi toimida, kuid arvestama peab naabritega, seega suuri hüppeid pole võib-olla kõige parem teha. Lisaks on sõltuvalt treeningust vaja piisavalt ruumi.

Algajad vajavad tavaliselt rohkem õpetaja tagasisidet ja väärtustavad ühes ruumis õppimist, sest üksteise matkimine toetab põhisammude omandamist. Teiselt poolt võivad algajad vähem ruumi vajada, sest põhisammude õppimine ei nõua suurt ruumi. Algaja vajab partneritöös kontakti, et füüsilise kontakti kvaliteetidest aru saada.

Edasijõudnud on iseseisvamad ja õpetaja võib pigem olla vaataja rollis ning anda vähem tagasisidet. Lisaks ei pruugi edasijõudnud vajada ühes ruumis tegutsemist, sest keskendutakse rohkem enda liikumiskeele otsimisele. Teiselt poolt vajavad edasijõudnud keeruliste koreograafiate õppimiseks rohkem ruumi. Edasijõudnud suudavad partneritööd teha ka elutute objektidega.

Võib järeldada, et ruumi osas pole võimalik öelda, et algajatel pole vaja ühist suurt ruumi ja, et edasijõudnud saavad ise alati hakkama mistahes ruumis, seega kaaludes veebiõppe kasutamist, peab iga taseme, vanuse ja tunnisisu arvesse võtma.

4. JÄRELDUSED - KAS, MIDA JA MILLISEL TASEMEL VEEBIS ÕPETADA?

Selles peatükis toon välja järelused, mida on mõttekas veebi teel ja mida kontaktõppe vormis toimivas tantsuõppes arendada.

Intervjuudes küsisin tantsuõpetajatelt, et kas ja milliseid sisulisi ja/või tehnilisi/korralduslikke võimalusi kasutaksid nad oma õpetamise juures ka edaspidi (isegi kui ei ole kohustust e-õpet läbi viia)?

Relli arvas, et väga palju sõltub vanusest ja stiilist. Kuna ta õpetab noortele rahvatantsu, siis video teel rahvatantsu õpetamine tundus võimatu. Üldfüüsilisi treeninguid, nagu Zumba või jooga, on video teel parem teha, sest nende eesmärk ei ole lõpptulemuse fikseerimine (koreograafia omandamine, esinemine). Kui eesmärk on end liigutada ja keha füüsiliselt koormata, nagu seda teevad enamused täiskasvanud inimesi, siis toimiks see ka veebis. Lapsed on aga üldjuhul tulnud trenni, et koos tantsida ja esineda.

Toomel ei kasutaks veebilahendusi. Esimese laine ajal rääkisid tantsuõpetajad, et nüüd ei ole enam asendusõpetajaid vaja otsida, kui ise haige oled, vaid teed veebitunni, kuid see on naeruväärne. Tantsutunni olemus on tema jaoks see, et tantsijad ja õpetaja on saalis. Pigem peaks leidma asendaja endale. Tema jaoks ei ole olnud veebiõpe meeldiv kogemus, sest palju õpilasi on loobunud tundidest, kuna selle väärtus on nende jaoks kadunud.

Sirelpuu tunneb, et tema jaoks ei asenda kontaktunde miski ning edaspidises õpetamises ta veebiõpet ei kasutaks. Olenemata õpilaste vanusest näeb ta, et ekraani ees liikumine ei ole

võrdne kontakttunniga. Nii õpilased kui ka õpetajad vajavad sotsiaalset kontakti ja see on üks osa sellest, mis paneb tunni toimima. Energiavahetus õpetaja ja õpilaste vahel Zoomi keskkonnas ei toimi.

Kiviste ühes grupis on õpilased 5-7 aastat koos tantsinud ja õpilased tunnevad end grupis turvaliselt, sest nad on valinud selle seltskonna, kus nad end hästi tunnevad. Kontakttunnid on vajalikud, et õpilane saaks olla endale meeldivas keskkonnas, kuid videoteel jääb see kogemus kesiseks. Ei saa tunda rõõmu koosolemisest.

Kiviste märkis, et kuna õpetajad ja õpilased on ekraanide ees olnud juba üle aasta, siis kõik ootavad, millal saaks taas füüsilist kontakti luua. Digilahendused võiksid alles jääda, aga neid võiks kasutada kontakttundide täiustamiseks.

Shaté Tantsukoolis on tunni sees plaanis jätkata digilahenduste kasutamist. Näiteks on võimalus tundides kasutada kaamerat, mis on ühendatud projektori ja arvutiga, kus on programm, mis liikumist aeglustab. Nii on õpilastel võimalik aegluubis oma liikumist näha ja sellele vahetut tagasisidet saada. Keeruliste pöörete ja/või hüpete ajal on raske end peeglist jälgida, kuid kaamera fikseerib liikumise täpselt ja võimaldab seda hiljem analüüsida. Näiteks balletis üle saali liikumisi tehes peavad õpilased järjekorras ootama (liikumisi tehakse ühekaupa). Järjekorras ootamise ja omavahel jutustamise asemel saab igaüks enda liikumist seinalt tavakiirusel ja aeglustatult jälgida. Muidugi peab õpetaja videot tagasisidega toetama, et õpilane teaks, mida jälgida. Siiski säästaks taoline lahendus oluliselt aega, mis kuluks õpetajal individuaalse tagasiside andmisele ja sisustab järjekorras ootamise aega. See hoiab õpilasi ka rohkem kaasatuna. Digivõimalusi on Shaté's plaanis kontakttundides rakendada esimesel võimalusel.

Kiviste ütles, et kuna saalikaamerad on võimekad ja läbi Zoomi saab tegelikult pildi kogu ruumist, siis koreograafiat õppides saavad osaleda ka õpilased, kes tunnis kohal olla ei saa (tulevikus kontakttunnis). Edasipidi on kavas integreerida õppekavasse ka videoteega töötamine, vanematel õpilastel võimalus teha e-portfoolio või filmida soolo ja see monteerida. Zoomi tundidest on ikkagi üledoos ning igatsetakse kontakti. Tantsuharidus ainult distantsilt ei toimi ega täida oma eesmärki, seega veebiõpet saaks kasutada pigem lisavõimalusena.

Intervjuus osalenud õpetajad veebiõppesest vaimustuses ei ole, kuid tuleb arvestada, et nad avaldasid oma arvamust olukorras, kus veebiõpe on kohustus, mitte võimalus. Ilmselt kuna kogu tantsuõpe on veebis, esineb ka rohkem probleeme, sest õpetajad ei saa ise valida, millist tunnisisu veebis edasi anda. Kui veebiõpe poleks peale sunnitud, siis võib näha selles rohkem võimalusi.

Õpetajad arvavad, et tantsuõpetus ei ole loodud veebi ning ei täida sellisena tantsuõpetuse eesmärki. Siiski kui eesmärk tantsimiseks on näiteks füüsiline koormus, saab seda edukalt teha ka veebis. Lisaks mängib suurt rolli tantsijate isiklik huvi, ilmselt väärtustavad tõsiselt liikumisest huvitatud tantsijad erinevate töötubade kättesaadavust. Kui peale eriolukorda veebitöötubadega jätkada, siis tantsijal on võimalik otsida (nt rentida) liikumiseks tantsuspetsiifne ruum, kus rohkem ruumi, parem helisüsteem, tugipuu jms ning kasutada näiteks veebis toimuva töötoa võimalusi. Tantsijate, kelle jaoks ei ole kõige tähtsam ühes ruumis viibimine, vaid liikumiskvaliteetide õppimine, on veebitunnid hea võimalus.

Töö uurimisprobleem oli uurida milline on veebiõppe potentsiaal tantsuõppes. Veebitundide potentsiaal tantsuõppes, mis peaaugjalikult toimub kontaktõppena, on olla abivahend.

Igal stiilil ja selle õpetamise tasemel on oma potentsiaal veebitundides. Veebi teel toimuvast tantsuõppes saaks arendada füüsilist vastupidavust, loovust ning tegeleda individuaalsemate ülesannetega. Kontaktõppe vormis peaks tegelema gruppidega, kes vajavad rohkem õpetaja tagasisidet (eriti füüsilist) ja stiilidega, mis on ruumi suhtes nõudlikumad.

Veebiõppe positiivsed küljed tantsuõppes on näiteks, tehniliste oskuste areng, võimalus osaleda tundides ja töötubades sõltumata asukohast, tundi jäävad õpilased, kes on sügavalt tantsust huvitatud, salvestatud videotunde on võimalik õpetajate ja koolide vahel jagada (kergesti skaleeritav). Lisaks õpilastel ei ole kohustust esineda ja saab keskenduda protsessile mitte lõpp produktile. Veebitunnid sobivad ka häbelikele õpilastele, kes eelistavad individuaalset tööd tuttavas ruumis.

Veebiõppe negatiivsed küljed tantsuõppes on näiteks, tehnilised probleemid, õpetaja füüsilise tagasiside puudumine, tunni ettevalmistamise ajakulu, kitsas ruum, motiveeriva keskkonna puudus, õpetaja võimatus liikuda ruumis ringi ja keeruliste koreograafiate õpetamine.

Eelmisel kevadel olid õpetajad rohkem stressis uute oludega kohanemise pärast. Nüüd on õpetajad olukorraga rohkem harjunud ja võtavad rahulikumalt. Ilmselt on eriolukorrale tagasivaadates võimalik veebiõppe võimalusi sügavamalt analüüsida, sest hetkel on tantsuõpetajate suhtumine pigem negatiivne kuna nad on siiani veebiõpet sundolukorras pidanud läbi viima, mis võib mõjutada ka nende otsustusvõimet veebiõppe potentsiaali kohta.

Võib järeldada, et ruumi osas pole võimalik öelda, et algajatel pole vaja ühist suurt ruumi ja, et edasijõudnud saavad ise alati hakkama mistahes ruumis, seega kaaludes veebiõppe kasutamist, peab iga taseme, vanuse ja tunnisisu arvesse võtma. Ruumivajadus sõltub väga palju liikumise iseloomust ja stiilist.

Leian, et tantsuõppe ja digilahenduste ühendamine on suur väärtus. Tehnoloogia ja programmide areng on nii kiire, et digilahendused pakuvad nii palju võimalusi, mida oleks tark ja efektiivne tantsuõppes ära kasutada.

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö eesmärk oli uurida veebiõppena toimuva tantsuõppe potentsiaali, kaardistada selle positiivsed (edasiviivad) ja negatiivsed (takistavad) aspektid ning jõuda järeldusteni selle kohta, mida on võimalik tantsuõppes veebi teel toimivas õppes arendada ning mida arendada paremate tulemusteni jõudmiseks kontaktõppe vormis.

Oma töös tõin välja klassikalise tantsuõppe avaldumise enne eriolukorda. Kirjeldasin tantsuõpetuse avaldumist veebiõppe formaadis ja tantsuõpet esimese ja teise viiruslaine vältel. Tõin välja veebiõppe probleemid ja võimalused. Võrdlesin tantsuõppe avaldumist kontaktõppe ja veebiõppe vormis. Jõudsin järelduseni, kas ja mis vormis võiks veebiõppe kasutamine jätkuda peale eriolukorda.

Tantsuõpetajatöös toetusin põhiliselt neljale läbiviidud intervjuule tantsuõpetajatega, oma kogemusele ja erinevatele internetiallikatele.

Töö uurimisprobleem oli uurida milline on veebiõppe potentsiaal tantsuõppes.

Lõputöö uurimisküsimused olid järgmised:

1. Mida saab tantsuõppes veebi veel toimivas õppes arendada ning mida peaks kontaktõppe vormis arendama?
2. Millised on veebiõppe positiivsed (edasiviivad) ja negatiivsed (takistavad) küljed tantsuõppes?
3. Kuidas on tantsuõpe veebis arenenud eriolukorra väljakuulutamisest (12. märts 2020) saati?

Esimesele uurimisküsimusele sain vastuseks, et veebi teel saab arendada loovust, füüsilist vastupanu ja stiili, mis ei vaja nii palju ruumi ning õpetaja tagasisidet. Kontaktõppe vormis peaks tegelema stiilide ja gruppidega, mis on ruumi suhtes nõudlikumat ja vajavad rohkem õpetaja tagasisidet ning juhendamist.

Teisele uurimisküsimusele sain vastuseks, et veebiõppe negatiivsed omadused on näiteks võimatus huvikooli õppekava järgida, tunni ettevalmistamise suurenenud ajakulu, stressi tekitamine õpetajatele ja õpilastele, sotsiaalne distantseerumine, motivatsioonilangus õpilastel ja õpetajatel, tehnilised probleemid ja tagasiside andmise probleem. Veebiõppe positiivne pool on võimalus liituda tantsuklasside ja töötubadega sõltumata asukohast. Lisaks jäävad tundi tantsijad, kes on liikumisest tõsisemalt huvitatud (motiveerib õpetajat rohkem). Salvestatud videotunnid on kergesti skaleeritavad ning neid saab tantsuõpetajate ja -koolide vahel jagada. Samuti on huvitav kodustes tingimustes leida uusi viise liikumiseks. Veebiõpe sobib ka häbelikele õpilastega, kes eelistavad üksi töötamist. Samuti pole kohustust esinemiseks.

Kolmandale uurimisküsimusele sain vastuseks, et tantsuõpetajad ei näe väga suurt arengut esimese lainega. Õpilased ja õpetajad on keskkondadega rohkem tutvunud ja harjunud. Õpetajad on distantsõppesse rahulikumalt suhtuma hakanud. Tehnilised oskused ja võimalused on enamasti paranenud, kuid tunnisisu on enamjaolt sama ning õpilaste ning õpetajate motivatsioonilangus ning tüdimus on süvenenud. Kadunud on gruppitunnetus.

Töö käigus läbi viidud intervjuudest selgus, et võimalusel kontaktõpet läbi viia, üksi neljast intervjuueeritud õpetajast veebiõpet jätkata ei soovi, kuid seda võib tõlgendada ka kui sundolukorrast tingitud negatiivse kogemusega mõjutatud olemist. Seda seetõttu, et neil pole olnud võimalik kontakttunde ehk tantsuõppe põhiosa läbi viia ning sellest võib tekkida vastumeelsus ka kogu veebiõppe vastu.

Arvan, et lõputöö täitis oma eesmärgi. Töö annab põhjaliku ülevaate veebiõppe avaldumisest ja selle võrdlusest klassikalise tantsuõppega. Töö kirjeldab põhjalikult veebiõppe probleeme ja võimalusi tantsuõpetajate kogemuse kaudu.

Töö teema on oluline, et peale pandeemiat tantsuõpetajad ja -stuudiod teadvustaksid, kas, kuidas ja kui palju veebiõpet tantsuõppesse integreerida. Töö teemat võiks edasi uurida ajal, mil veebiõpe ei ole enam kohustuslik, vaid see oleks valik ja võimalus. Oleks huvitav uurida, kas ja kui palju veebiõpet kasutama hakatakse.

KASUTATUD KIRJANDUS

Eesti Huvikoolide Liit. 2020. Huviharidus eriolukorras – korduma kippuvad küsimused. <https://huvikoolideliit.ee/huviharidus-eriolukorras-korduma-kippuvad-kusimused/>. (12.03.2021)

Eriolukorra veebileht. 2020. 11. märtsist kehtivad üle Eesti ranged piirangud. <https://www.kriis.ee/et/uudised/11-martsist-kehtivad-ule-eesti-ranged-piirangud>. (30.03.2021)

Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus. Koolitusprogramm Digialgus sõnaraamat. <https://digialgus.hitsa.ee/sonaraamat/>. (30.03.2021)

Haridus- ja noorteamet. Distantõppe. Distantõppe mõisted. <https://harno.ee/distantope#misted>. (15.04.2021)

Mallene, L. 2008. *Huvikooli saali uus põrand säästab tantsijate jalgu*. Postimees. <https://sakala.postimees.ee/2199099/huvikooli-saali-uus-porand-saastab-tantsijate-jalgu> (25.03.2021)

Mölder, T. 2018. Koostaja Sööt, A. *Kaasaegne tantsupedagoogika*. Viljandi

Orula, A. 2018. Koostaja Sööt, A. *Kaasaegne tantsupedagoogika*. Viljandi

Pampa, L. 2020. *Tantsuõpetajate kogemused ja hinnangud distantõppele tantsuhariduses*. Lõputöö. Viljandi

Pampa, L. 2021. Distantõpetajate appikarje. Tantsukuukiri. <http://kuukiri.tantsuliit.ee/artikkel/distantõpetajate-appikarje/>. (28.03.2021)

Sööt, A. 2010. *Suunatud sügava refleksiooni roll algaja tantsuõpetaja professionaalses arengus*. Tartu Ülikool. [Magistritöö]. Tartu.

Sööt, A. & Kapper, S. & Purje, S. & Keres, T. 2012. Tantsuline liikumine põhikooli kehalise kasvatuse tunnis. https://issuu.com/tantsuline_liikumine/docs/tantsuline_liikumine. (24.03.2021)

Sööt, A. & Kapper, S. & Purje, S. *Õpetaja töökava näidis*. [http://vana.oppekava.ee/index.php/%C3%95petaja_t%C3%B6%C3%B6kava_n%C3%A4idis_\(tantsuline_liikumine_I_II_ja_III_kooliaste\)](http://vana.oppekava.ee/index.php/%C3%95petaja_t%C3%B6%C3%B6kava_n%C3%A4idis_(tantsuline_liikumine_I_II_ja_III_kooliaste)). (23.03.2021)

Sööt, A. 2020. *Kas ja miks on vaja eestis magistrikraadiga tantsuõpetajaid*. <http://kuukiri.tantsuliit.ee/artikkel/kas-ja-miks-on-vaja-eestis-magistrikraadiga-tantsuopetajaid/> (20.03.2021)

Tartu Linnavalitsus 2020. Tartu huviharidus teeb eriolukorras digipööret. <https://tartu.ee/et/uudised/tartu-huviharidus-teeb-erialukorras-digipööret>. (10.03.2021)

Toomel, H. M. 2021. *Tantsu õpetamisest koroona ajal*. Tantsukuukiri. <http://kuukiri.tantsuliit.ee/artikkel/tantsu-opetamisest-koroona-ajal/>. (30.03.2021)

Valitsus kuulutas Eestis välja eriolukorra 1. maini. <https://www.kriis.ee/et/uudised/valitsus-kuulutas-eestis-valja-erialukorra-1-maini>. (25.03.2021)

Veensalu, T. 2020. *Kuidas alustada Zoomi videokõne rakenduse kasutamist?* <https://digi.geenius.ee/rubriik/hea-nipp/kuidas-alustada-zoomi-videokone-rakenduse-kasutamist/>. (13.04.2021)

Viibus, A. 2018. Koostaja Sööt, A. *Kaasaegne tantsupedagoogika*. Viljandi

Õunapuu, L. 2014. Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes. [E-õpik]. Tartu Ülikool. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf. (15.04.2021)

LISAD

Lisa 1. Intervjuu küsimused

1. Sinu kogemuse põhjal-Milliseid sisulisi probleeme on e-õpe tekitanud?
2. Milliseid sisulisi võimalusi on e-õpe tekitanud?
3. Milliseid tehnilisi/korralduslikke probleeme on e-õpe tekitanud?
4. Milliseid tehnilisi/korralduslikke võimalusi on e-õpe tekitanud?
5. Kas ja milliseid sisulisi ja/või tehnilisi/korralduslikke võimalusi kasutaksid oma õpetamise juures ka edaspidi (isegi kui ei ole kohustust e-õpet läbi viia)?
6. Milline on olnud areng (tehniline ja sisuline) eelmise aastaga võrreldes?

SUMMARY

The main objective of this thesis was to provide an overview for the potential of teaching dance online, map the positive and negative aspects of teaching dance online and research the possibilities of what can be taught online versus what should be taught in person.

Three main questions of this thesis were:

1. What is possible to be taught online and what should be taught in person?
2. What are the positive and negative aspects of teaching dance online?
3. How has dance education evolved online since the first lockdown (March 12th 2020)?

To reach my objective I conducted four interviews with dance teachers from different dance schools and studios. I discovered that dance education is not meant to be taught through online classes but that it can be useful depending on the situation. For example, some beginners classes can be taught online because they don't involve technique or choreography that is too difficult. Workshops can be taught online because it saves dancers from traveling and is an obtainable way to take part in classes that are otherwise unavailable for various reasons. More advanced classes that require more physical feedback from the teacher, involve more challenging choreography and need more space should be taught in person.

In addition I discovered that some negative aspects of teaching dance classes online are: increased time for class preparation, increased stress levels, social distancing, teachers' decreasing motivation and also technical problems. Some of the positive aspects of teaching dance classes online are: the possibility to take part in classes regardless of your location, further researching your movement at home and also maintaining a level of connection and integration with people during a global lockdown.

Furthermore, I discovered that dance teachers have not seen a huge improvement to dance education being taught online since the first lockdown (March 2020). Teachers and students have gotten used to online classes; I believe teachers have adopted a more relaxed attitude to teaching online but at the same time, teachers and students are growing tired of online classes to when they began last year.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Merlin Veilberg,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose “Tantsuõpe veebis”, mille juhendaja on Ele Viskus, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Merlin Veilberg

22.04.2021